

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ТА ТУРИСТИЧНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ**

**РОЗРОБКА ТА ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОЄКТУ ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «МИРГОРОДСЬКИЙ ЗАВОД
МІНЕРАЛЬНИХ ВОД»)**

Кваліфікаційна робота
здобувача
освітнього ступеня бакалавр
спеціальності 076 Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність
освітньої програми «Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність: економіка
та управління підприємством»
Салагора Антона Дмитровича
Керівник: к.п.н., доц. Яковенко О. І.
Рецензент: доцент кафедри управління в
транспортній галузі ДІ НУ «ОМА», к.е.н.,
доцент Сорока Л. М.

Ізмаїл – 2026

Робота допущена до захисту на засіданні кафедри управління
підприємницькою та туристичною діяльністю
(назва випускової кафедри)

протокол № 15 від «10» червня 2026 р.

Завідувач кафедри

Меніш
(підпис)

Меніш І. К.
(прізвище, ініціали)

Робота пройшла публічний захист
на відкритому засіданні ЕК

«23» червня 2026 р.

Оцінка 85
(за столальною шкалою)

добре
(за традиційною шкалою)

Голова ЕК
Коваль
(підпис)

Коваль Р. В.
(прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Сутність, значення та особливості інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства в сучасних умовах.....	7
1.2. Класифікація та оцінка факторів, що впливають на інноваційно- інвестиційну активність бізнесу.....	14
1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності інноваційно-інвестиційних проектів.....	19
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПАТ «МИРГОРОДСЬКИЙ ЗАВОД МІНЕРАЛЬНИХ ВОД».....	24
2.1. Організаційно-економічна характеристика ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод».....	24
2.2. Організація інноваційно-інвестиційної діяльності на ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод»	30
2.3. Оцінка інвестиційно-інноваційного потенціалу ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод».....	34
РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ ТА ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЄКТУ НА ПАТ «МИРГОРОДСЬКИЙ ЗАВОД МІНЕРАЛЬНИХ ВОД».....	44
3.1. Бар'єри та фактори впливу на інноваційно-інвестиційну діяльність вітчизняних підприємств.....	44
3.2. Енергоефективна модернізація свердловинного господарства ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» як пріоритетний напрям інноваційного розвитку.....	47
3.3. Оцінка економічної ефективності інноваційного проєкту з модернізації свердловинного господарства.....	52
ВИСНОВКИ.....	57
Список використаних джерел.....	59
Додатки.....	64

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний етап розвитку економічних відносин характеризується стрімкою динамікою технологічних змін, посиленням конкуренції та необхідністю постійної адаптації суб'єктів господарювання до мінливого зовнішнього середовища. В умовах воєнного стану, енергетичних криз та нестабільності, визначальним фактором забезпечення конкурентоспроможності та життєздатності підприємства стає ефективне управління його інноваційно-інвестиційним розвитком. Теоретичне осмислення сутності та взаємозв'язку інноваційних та інвестиційних процесів є базовою передумовою для обґрунтування будь-яких управлінських рішень, спрямованих на модернізацію виробництва.

Особливої актуальності ці питання набувають для підприємств харчової промисловості та виробництва мінеральних вод, які стикаються з фізичним зношенням обладнання, зростанням тарифів на енергоносії та необхідністю забезпечення безперервності бізнесу. Розробка та обґрунтування проєктів, спрямованих на підвищення енергоефективності, впровадження інноваційних технологій, дозволяє знизити операційні витрати та зберегти конкурентні позиції підприємства на ринку.

Мета роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства на прикладі ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод».

Завдання роботи:

- дослідити теоретико-методологічні основи інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства в сучасних умовах;
- визначити класифікацію та оцінити фактори, що впливають на інноваційно-інвестиційну активність бізнесу;
- проаналізувати фінансово-економічний стан та організацію інноваційно-інвестиційної діяльності ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод»;

- провести оцінку ефективності інвестиційних проєктів підприємства із застосуванням методів фінансово-економічного аналізу;

- розробити заходи щодо впровадження інноваційного проєкту модернізації обладнання та обґрунтувати його економічну доцільність.

Об'єктом дослідження є процес управління інноваційно-інвестиційною діяльністю ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод». **Предметом дослідження** є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів розробки та обґрунтування проєкту підвищення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства.

Інформаційна база дослідження включає дані фінансової, статистичної та управлінської звітності ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2023–2025 роки, нормативно-правові акти України, матеріали наукових досліджень, а також розрахункові дані щодо впровадження енергоефективного обладнання.

Методичну базу кваліфікаційної роботи становить сукупність загальнонаукових та спеціальних методів економічних досліджень. Зокрема, для теоретичного дослідження сутності, класифікації та факторів впливу на інноваційно-інвестиційну діяльність підприємств, а також методичних підходів до оцінки проєктів було використано методи абстрактно-логічного узагальнення, аналізу і синтезу, наукової класифікації, системного, структурно-функціонального та компаративного аналізу. Для організаційно-економічної оцінки та дослідження інвестиційно-інноваційного потенціалу ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» застосовано економіко-статистичні методи (зокрема, горизонтальний, вертикальний аналіз та метод абсолютних і відносних величин), методи фінансового, коефіцієнтного та причинно-наслідкового аналізу, а також табличний метод, процесне моделювання, бенчмаркінг, метод експертних оцінок та інтегрований SWOT-аналіз. Для обґрунтування, розробки та оцінки економічної ефективності запропонованого інноваційного проєкту з модернізації свердловинного господарства використано методи техніко-економічного та мережевого планування (діаграму Ганта), порівняння технічних характеристик обладнання,

а також методи фінансово-економічних розрахунків та дисконтування грошових потоків.

Практичне значення одержаних результатів полягають у тому, що результати дослідження та запропоновані заходи можуть сприяти підвищенню ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження доповідалися та обговорювалися на X Всеукраїнській науково–практичній конференції молодих вчених та студентів «Пріоритетні напрями європейського наукового простору: пошук студента» (19 травня 2026 року, м. Ізмаїл) на тему «Класифікація та оцінка факторів, що впливають на інноваційно-інвестиційну активність бізнесу».

Студентом також були опубліковані наукові праці у співавторстві із науковим керівником: Яковенко О.І., Салагор А. Д. Детермінанти інноваційно-інвестиційної активності підприємств України: синергія подолання хронічних дисбалансів та воєнних ризиків. Причорноморські економічні студії. 2026. Вип.99. DOI: <https://doi.org/10.32782/DbSES.99-16>

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Перший розділ присвячений теоретичним та методологічним основам інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства, класифікації факторів впливу та методам оцінки її ефективності. Другий розділ містить аналіз фінансового стану та оцінку інноваційно-інвестиційного потенціалу ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод». Третій розділ присвячено розробці та економічному обґрунтуванню проекту підвищення ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність, значення та особливості інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства в сучасних умовах

Сучасний етап розвитку економічних відносин характеризується стрімкою динамікою технологічних змін, посиленням конкуренції та необхідністю постійної адаптації суб'єктів господарювання до мінливого зовнішнього середовища. У цих умовах визначальним фактором забезпечення конкурентоспроможності та життєздатності підприємства стає ефективне управління його інноваційно-інвестиційним розвитком. Теоретичне осмислення сутності та взаємозв'язку інноваційних та інвестиційних процесів є базовою передумовою для обґрунтування будь-яких управлінських рішень, спрямованих на модернізацію виробництва.

Дослідження теоретичних підходів до визначення змісту інноваційно-інвестиційної діяльності вимагає первинного розмежування ключових понять. Традиційно інноваційна діяльність розглядається як сукупність наукових, технологічних, організаційних, фінансових і комерційних заходів, спрямованих на створення та впровадження нових або вдосконалених продуктів, технологій чи послуг [7]. У свою чергу, інвестиційна діяльність охоплює процес вкладення капіталу в різні об'єкти підприємницької діяльності з метою отримання прибутку або досягнення соціально-економічного ефекту. Взаємозв'язок між цими двома категоріями є нерозривним, оскільки будь-яке нововведення (інновація) потребує фінансового забезпечення (інвестицій) для своєї реалізації, а інвестиції без інноваційного наповнення в умовах сучасної економіки не забезпечують високої доданої вартості.

Для глибшого розуміння специфіки взаємодії цих процесів доцільно узагальнити основні підходи до їх співвідношення у сучасній економічній науці (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1

Основні підходи до розуміння взаємозв'язку понять «інновації» та
«інвестиції»

Підхід до взаємозв'язку	Сутність підходу	Характеристика ролі підприємства
Інвестиційно-орієнтований	Інновації розглядаються як один із напрямів інвестиційної діяльності.	Підприємство виступає як інвестор, що фінансує розробки.
Інноваційно-орієнтований	Інвестиції виступають виключно як інструмент забезпечення інноваційного процесу.	Підприємство фокусується на R&D та технологічному оновленні.
Синергетичний (інтегрований)	Інноваційна та інвестиційна діяльність є взаємодоповнюючими процесами в єдиному циклі.	Підприємство здійснює управління проєктами повного циклу.

Джерело: розроблено автором за даними [16, 20, 24]

Значення інноваційно-інвестиційної діяльності для вітчизняних підприємств полягає у забезпеченні їхньої стійкості на ринку. Здійснення модернізації виробництва, впровадження енергоефективного обладнання чи оптимізація технологічних процесів дозволяють зменшити витрати ресурсів та підвищити рентабельність. Для підприємств це означає можливість стабільної роботи навіть за умов коливання цін на енергоносії та зміни споживчих переваг.

У таблиці 1.2 наведено класифікацію інвестицій.

Таблиця 1.2

Класифікація інвестицій

Класифікаційна ознака	Види інвестицій	Характеристика
1	2	3
За об'єктами вкладення капіталу	Реальні (капітальні)	Вкладення у матеріальні та нематеріальні активи (нове обладнання, технології, патенти).
	Фінансові	Придбання цінних паперів, корпоративних прав та часткових внесків у статутний капітал інших компаній.
	Інтелектуальні	Витрати на навчання персоналу, ліцензії, ноу-хау та наукові дослідження (R&D).
За характером участі в інвестуванні	Прямі	Безпосередня участь інвестора у виборі об'єктів інвестування та управлінні ними.

Продовження таблиці 1.2.

1	2	3
	Непрямі	Інвестування через фінансових посередників (інвестиційні фонди, банки).
За періодом інвестування	Короткострокові	Інвестиції на період до одного року (зазвичай у високоліквідні фінансові активи).
	Довгострокові	Інвестиції на період понад один рік (капітальне будівництво, придбання основних засобів).
За формою власності інвестора	Приватні	Інвестиції, що здійснюються громадянами та недержавними підприємствами.
	Державні	Інвестиції, що фінансуються за рахунок державного чи місцевих бюджетів.
	Іноземні	Вкладення капіталу нерезидентами з метою отримання прибутку.
	Спільні	Інвестиції, що базуються на об'єднанні капіталу вітчизняних та іноземних партнерів.

Джерело: розроблено автором за даними [16, 20, 24, 25]

За об'єктами вкладення інвестиційні ресурси традиційно поділяються на реальні, фінансові та інтелектуальні. Реальні (або капітальні) інвестиції є основою виробничого розвитку підприємства. Вони спрямовані на придбання нових основних засобів, оновлення виробничих ліній, будівництво або модернізацію інфраструктури. Реальні інвестиції забезпечують фізичний приріст потужностей та безпосередньо впливають на зниження собівартості продукції.

Фінансові інвестиції передбачають вкладення капіталу в цінні папери (акції, облигації) або дольову участь у статутних капіталах інших компаній. На відміну від реальних, цей вид інвестицій має на меті отримання дивідендів або відсотків та є інструментом диверсифікації діяльності. Проте для виробничого підприємства харчової галузі фінансові інвестиції мають переважно допоміжний характер, виступаючи способом збереження тимчасово вільних грошових коштів [7].

Інтелектуальні інвестиції (або нематеріальні) включають витрати на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи, придбання патентів, ліцензій, ноу-хау, а також підвищення кваліфікації персоналу. В умовах

інтелектуалізації економіки цей вид інвестицій стає критично важливим, адже новітні технології неможливо ефективно впровадити без відповідного кадрового та інформаційного забезпечення [33].

За характером участі інвестора у процесі вкладення коштів виділяють прямі та непрямі інвестиції. Прямі інвестиції передбачають безпосередню участь підприємства у виборі об'єкта інвестування та управлінні ним. Вони є найбільш характерними для стратегічного розвитку бізнесу, оскільки керівництво самостійно контролює хід реалізації інноваційного проєкту. Непрямі інвестиції здійснюються через фінансових посередників (інвестиційні фонди чи банки), коли підприємство лише розміщує вільний капітал, не втручаючись в оперативне управління [33].

За періодом (строком) інвестування інвестиції поділяються на короткострокові та довгострокові. Короткострокові інвестиції здійснюються на період до одного року і спрямовуються переважно на поповнення обігових коштів або короткострокові фінансові інструменти. Довгострокові інвестиції розраховані на період понад один рік і включають капітальне будівництво, придбання складного технологічного обладнання та реалізацію довгострокових інноваційних програм.

Важливим критерієм класифікації є форма власності інвестора, яка визначає джерела формування інвестиційних ресурсів. Приватні інвестиції формуються за рахунок власних коштів підприємства (амортизаційні відрахування та чистий прибуток) або коштів приватних інвесторів. У сучасних українських реаліях власні кошти підприємств є обмеженими, тому великого значення набувають спільні та іноземні інвестиції [34].

Іноземні інвестиції здійснюються нерезидентами і можуть надходити у формі прямих фінансових вливань або у вигляді сучасного обладнання та технологій. Для вітчизняних підприємств іноземні інвестиції та міжнародна технічна допомога (зокрема гранти) є ключовим інструментом для подолання хронічного дефіциту капіталу [38]. Спільні інвестиції, у свою чергу, базуються на об'єднанні капіталу вітчизняних та іноземних партнерів, що дозволяє не лише

залучити кошти, а й отримати доступ до нових ринків збуту та передового управлінського досвіду.

У таблиці 1.3 наведена класифікація інновацій.

Таблиця 1.3

Класифікація інновацій

Класифікаційна ознака	Види інновацій	Характеристика
За сферою застосування	Технологічні	Впровадження нових або значно вдосконалених виробничих процесів, методів виробництва та технологій.
	Організаційні	Зміни в управлінні підприємством, нові методи організації робочих місць або зовнішніх зв'язків.
	Маркетингові	Нові методи продажу, пакування, дизайну продукту чи ціноутворення для кращого задоволення потреб клієнтів.
За глибиною (масштабом) змін	Радикальні (базові)	Принципово нові продукти чи технології, які створюють нові ринки (наприклад, перехід на відновлювані джерела енергії).
	Інкрементальні (покращувальні)	Незначні, поступові вдосконалення вже існуючої продукції чи технологій (наприклад, підвищення енергоефективності насосів).
За ступенем новизни	Нові для галузі (ринку)	Технології або товари, які є інноваційними в межах певного сектору економіки.
	Нові для підприємства	Продукти або процеси, які є новими лише для конкретного суб'єкта господарювання, хоча вже використовувалися іншими.
За характером задоволення потреб	Продуктові	Створення нових товарів або послуг, що задовольняють нові чи існуючі потреби.
	Процесні	Удосконалення методів виробництва або доставки продукції (важливі для оптимізації собівартості).

Джерело: розроблено автором за даними [1, 3, 7, 8, 11]

Для успішного впровадження інноваційних проєктів необхідно глибоко розуміти різноманіття видів інновацій. Багатоаспектність інноваційної діяльності вимагає її систематизації за низкою класифікаційних ознак, кожна з яких відображає специфіку впливу нововведень на операційну діяльність підприємства та його конкурентоспроможність.

Залежно від сфери застосування нововведення поділяються на технологічні, організаційні та маркетингові. Технологічні інновації є фундаментальними для промислового підприємства, оскільки вони пов'язані з впровадженням

принципово нових або значно вдосконалених виробничих процесів, методів виробництва та обладнання.

Організаційні інновації охоплюють зміни в управлінні підприємством, впровадження нових методів організації робочих місць, оптимізацію бізнес-процесів або розвиток нових форм взаємодії із зовнішніми контрагентами. У сучасних умовах, коли підприємства стикаються з кадровим голодом та необхідністю швидкого антикризового реагування, організаційні інновації дозволяють підвищити ефективність використання інтелектуального капіталу та знизити управлінські витрати [7].

Маркетингові інновації спрямовані на краще задоволення потреб споживачів і передбачають використання нових методів продажу, вдосконалення дизайну продукції, зміну підходів до ціноутворення чи розробку сучасного пакування. Для харчової промисловості та виробництва мінеральних вод цей вид інновацій забезпечує збереження та розширення частки ринку, особливо в умовах зміни споживчих переваг під час війни [16].

За глибиною внесених змін інновації класифікуються на радикальні та інкрементальні. Радикальні (або базові) інновації передбачають створення принципово нових продуктів або технологій, які можуть кардинально змінити ринок. Прикладом таких змін є перехід на відновлювані джерела енергії або впровадження безвідходних технологій. Хоча радикальні інновації несуть високий рівень ризику, вони забезпечують довгострокову конкурентну перевагу.

Інкрементальні (або покращувальні) інновації характеризуються незначними, поступовими вдосконаленнями вже існуючої продукції чи технологій. Вони є менш витратними та ризикованими, але критично важливими для підтримки стабільності виробництва.

За ступенем новизни нововведення поділяються на нові для галузі та нові для підприємства. Інновації, що є новими для галузі, вимагають значних R&D-витрат і створюють нові стандарти в певному секторі економіки. Натомість інновації, нові для підприємства, є процесом впровадження технологій чи рішень, які вже використовувалися іншими компаніями, але є інноваційними для

конкретного суб'єкта господарювання. Впровадження таких рішень є характерною стратегією для багатьох українських підприємств, що дозволяє їм переймати успішний міжнародний досвід без необхідності проведення власних фундаментальних досліджень [19].

За характером задоволення потреб інновації поділяються на продуктові та процесні. Продуктові інновації спрямовані на створення нових товарів або послуг, які задовольняють раніше невідомі чи змінені потреби клієнтів. Процесні інновації, своєю чергою, орієнтовані на вдосконалення методів виробництва або способів доставки продукції. Процесні інновації мають ключове значення для оптимізації собівартості продукції та збереження її цінової доступності.

Розглядаючи особливості реалізації інноваційно-інвестиційних проєктів у сучасних умовах, необхідно враховувати безпрецедентну специфіку середовища, в якому функціонують українські підприємства. Сучасний етап характеризується переходом від традиційних моделей управління, орієнтованих виключно на максимізацію прибутку та розширення ринкової частки, до адаптивних моделей, що враховують необхідність забезпечення енергетичної незалежності, ресурсозбереження та безпеки персоналу. Вплив зовнішніх шоків вимагає від підприємств перегляду пріоритетів та пошуку нових інженерно-управлінських рішень.

Перехід до нових моделей управління зумовлений передусім енергетичною кризою та руйнуванням традиційних логістичних ланцюгів. У сучасних реаліях інноваційно-інвестиційна діяльність підприємств не може обмежуватися лише модернізацією маркетингу чи створенням нових брендів. Першочерговим завданням стає впровадження інвестиційних проєктів, спрямованих на енергетичну автономію, зокрема, встановлення когенераційних установок, промислових акумуляторів, твердопаливних котлів та автономних систем водозабору. Такі технологічні інвестиції забезпечують безперервність виробничого циклу навіть за умов дефіциту енергоресурсів, що є критично важливим для збереження якості продукції [27].

Важливим аспектом сучасних моделей управління є ресурсозбереження та екологічна безпека. Підприємства змушені переходити на циркулярну економіку — використовувати замкнені цикли водокористування, зменшувати споживання пластику та оптимізувати процеси очищення.

Окремим викликом, який формує нове інвестиційне середовище, є безпека персоналу та безперервність бізнесу. Управлінські інновації тепер включають створення безпечних умов праці, цифровізацію процесів моніторингу та перехід на віддалені формати управління логістикою і продажами, що вимагає додаткових інвестицій у захист інформаційних систем, створення резервних робочих місць та модернізацію систем оповіщення.

Таким чином, трансформація управління інноваційно-інвестиційною діяльністю в Україні є вимушеною, але стратегічно необхідною реакцією на макроекономічні виклики. Інвестиції у безпеку, енергонезалежність та екологічність більше не розглядаються як додаткові витрати — вони є базовою умовою виживання підприємства на ринку та основою для його подальшої модернізації.

1.2. Класифікація та оцінка факторів, що впливають на інноваційно-інвестиційну активність бізнесу

Ефективність управління інноваційно-інвестиційною діяльністю будь-якого суб'єкта господарювання значною мірою залежить від здатності менеджменту своєчасно ідентифікувати, оцінювати та враховувати різноманітні фактори впливу. Інноваційно-інвестиційна активність не є ізольованим процесом; вона формується під впливом складної системи рушійних сил та бар'єрів, які можуть як стимулювати технологічне оновлення, так і створювати загрози для його реалізації.

У сучасній економічній науці загальновизнаним є підхід, згідно з яким усі фактори, що впливають на інвестиційні та інноваційні процеси на мікрорівні, поділяються на дві великі групи: внутрішні та зовнішні.

Внутрішні фактори формуються безпосередньо всередині підприємства і перебувають під повним контролем його керівництва. Вони включають фінансовий стан підприємства, кваліфікацію персоналу, стан матеріально-технічної бази, організаційну культуру та стратегічні пріоритети власників.

Натомість зовнішні фактори визначаються макро- та мезосередовищем, у якому функціонує бізнес. На ці фактори окреме підприємство не може чинити безпосередній вплив, проте воно повинно гнучко адаптуватися до їхніх змін. В умовах сучасних українських реалій зовнішнє середовище характеризується надзвичайно високим рівнем турбулентності та невизначеності.

Для систематизації зовнішнього впливу на інноваційно-інвестиційну активність доцільно подати класифікацію факторів у вигляді таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Зовнішні фактори, що впливають на інноваційно-інвестиційну активність підприємства

Група факторів	Види факторів
Політико-правові	Законодавча база та інституційне середовище
	Державна підтримка та регулювання
Економічні	Макроекономічна стабільність та інфляція
	Фінансово-кредитні умови
	Цінові коливання на ресурси
	Зміна споживчих переваг
Соціально-демографічні	Демографічні зміни та міграція
	Доступність новітніх технологій
Науково-технологічні	Розвиток R&D
	Безпекові (специфічні для України)
	Воєнні ризики та безпекова ситуація

Джерело: розроблено автором за даними [1, 2, 4, 5, 7, 8, 11]

Політико-правовий блок факторів визначає «правила гри» на ринку та встановлює межі, в яких бізнес може здійснювати свою інноваційну та інвестиційну діяльність. Законодавча база та інституційне середовище формують правовий захист інвестицій, умови надрокористування (що є критично важливим для видобутку мінеральної води) та регулювання інтелектуальної власності. Стабільність законодавства забезпечує прогнозованість капіталовкладень, тоді як часті зміни в регуляторних нормах змушують підприємство постійно адаптувати власні процедури [2].

Державна підтримка та регулювання виступають вагомим стимулом інвестиційної активності. Наявність державних програм підтримки, доступ до грантових коштів чи пільгового оподаткування дозволяє зменшити фінансовий тягар під час реалізації калорійно- та ресурсомістких проєктів. У сучасних умовах для вітчизняних підприємств цей фактор часто реалізується через залучення міжнародної технічної допомоги та європейських інвестиційних програм, які дозволяють залучити додаткові ресурси.

Економічні фактори є найбільш чутливими індикаторами стану ринку. Макроекономічна стабільність та інфляція безпосередньо впливають на купівельну спроможність населення та вартість ресурсів. Високий рівень інфляції призводить до подорожчання будівельних матеріалів, енергоносіїв та комплектуючих, що збільшує кошторисну вартість інноваційних проєктів. Вагомим аспектом є коливання валютних курсів: оскільки значна частина сучасного високотехнологічного обладнання для розливу та водозабору є імпортною, девальвація національної валюти потребує додаткових інвестиційних витрат [8].

Фінансово-кредитні умови визначають вартість та доступність капіталу. Рівень облікової ставки Національного банку України формує вартість кредитних ресурсів для реального сектору. За умов високої вартості комерційних кредитів підприємства змушені шукати внутрішні джерела фінансування або звертатися до програм часткової компенсації відсоткових ставок чи лізингу.

Цінові коливання на ресурси, зокрема стрімке зростання тарифів на електроенергію, газ та паливо, є потужним дестабілізуючим фактором. Однак саме цей фактор виступає головним стимулом для здійснення інвестицій в енергоефективність, перехід на автономні джерела генерації (когенераційні установки, сонячні станції) та оптимізацію водозабору.

Соціально-демографічні фактори визначають зміну запитів споживачів. Зміна споживчих переваг, зокрема стійкий тренд на здоровий спосіб життя, екологічність та зручність споживання, вимагає від підприємств постійного вдосконалення пакування та розширення лінійок продукції. Підприємство

повинно інвестувати у нові пакувальні матеріали, що є екологічно безпечними та підлягають вторинній переробці.

Демографічні зміни та міграція спричиняють кадровий голод на ринку праці. Зменшення кількості населення працездатного віку та відтік фахівців через безпекові фактори змушують підприємство впроваджувати організаційні інновації та інвестувати в автоматизацію виробничих ліній, щоб зменшити залежність від ручної праці.

Науково-технологічні фактори визначають рівень конкурентоспроможності виробництва. Доступність новітніх технологій дозволяє підприємству впроваджувати процесні інновації. Використання передового насосного обладнання, цифрових систем моніторингу видобутку та очищення води забезпечує високу якість продукту та зниження експлуатаційних витрат.

Розвиток R&D (науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт) та співпраця з науковими установами дають змогу розробляти нові технологічні рішення для очищення води, що відповідають найвищим європейським стандартам якості та безпеки харчової продукції.

Безпекові (специфічні для України) фактори є унікальними та домінуючими в сучасних умовах. Воєнні ризики та безпекова ситуація, такі як ризики руйнування інфраструктури, перебої в енергопостачанні, спричинені ворожими обстрілами, а також порушення логістичних ланцюгів, змушують підприємство спрямовувати інвестиційні ресурси не лише на розширення, а й на забезпечення безпеки персоналу та безперервності бізнесу. Інвестиції в бомбосховища, автономні джерела живлення, системи безпеки та дублювання логістичних маршрутів стали обов'язковою складовою управління [13].

У таблиці 1.5. наведені внутрішні фактори, що впливають на інноваційно-інвестиційну активність підприємства.

Внутрішнє середовище підприємства відіграє вирішальну роль у забезпеченні його здатності до інновацій та інвестицій. На відміну від зовнішніх умов, внутрішні фактори безпосередньо контролюються менеджментом

підприємства, що дозволяє керівництву коригувати їх для підвищення ефективності діяльності.

Таблиця 1.5

Внутрішні фактори, що впливають на інноваційно-інвестиційну активність підприємства.

Група факторів	Види факторів
Фінансові	Фінансовий стан та ліквідність
	Інвестиційна привабливість та кредитоспроможність
Виробничо-технічні	Стан матеріально-технічної бази
	Енергоефективність виробництва
Кадрові та інтелектуальні	Кваліфікація персоналу
	Інноваційна культура та мотивація
Організаційні	Організаційна структура управління
	Стратегія розвитку підприємства

Джерело: розроблено автором за даними [1, 2, 4, 5, 7, 8, 11]

Фінансовий стан та ліквідність є фундаментом, що визначає реальні можливості підприємства фінансувати інноваційно-інвестиційні проєкти без залучення зовнішнього капіталу. Високий рівень ліквідності та стабільний грошовий потік дозволяють формувати інвестиційний фонд підприємства за рахунок чистого прибутку та амортизаційних відрахувань.

Інвестиційна привабливість та кредитоспроможність визначають здатність підприємства залучати позикові кошти. Банки та міжнародні фінансові організації оцінюють фінансову звітність перед тим, як надати кредитні ресурси чи грантову підтримку. Висока кредитоспроможність свідчить про надійність підприємства, що знижує вартість залученого капіталу та робить можливим реалізацію довгострокових інвестиційних програм, таких як перехід на автономні джерела енергії [14].

Стан матеріально-технічної бази формує об'єктивну потребу в інноваціях та інвестиціях. Фізичне та моральне зношення обладнання безпосередньо впливає на собівартість готової продукції та її конкурентоспроможність. Енергоефективність виробництва в сучасних умовах є одним із ключових виробничо-технічних факторів. Зростання тарифів на енергоносії робить енергомісткі процеси надзвичайно дорогими. Тому інвестування у впровадження

енергоефективного обладнання, частотного регулювання насосних агрегатів та сучасних систем водозабору дозволяє знизити експлуатаційні витрати і підвищити рентабельність виробництва.

Кваліфікація персоналу визначає, наскільки ефективно підприємство може використовувати новітні технології. Інноваційне обладнання вимагає високих знань та навичок від інженерно-технічних працівників і операторів. Інноваційна культура та мотивація відображають зацікавленість колективу впроваджувати зміни. Створення системи, за якої працівники можуть вносити раціоналізаторські пропозиції та отримувати за це винагороду, сприяє впровадженню організаційних інновацій та підвищенню продуктивності праці.

Стратегія розвитку підприємства визначає загальний напрямок діяльності та пріоритети інвестування.

1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності інноваційно-інвестиційних проєктів

Обґрунтування доцільності впровадження інноваційно-інвестиційних проєктів вимагає застосування чіткого методичного інструментарію. Оцінка ефективності є ключовим етапом прийняття управлінських рішень, що дозволяє мінімізувати ризики, пов'язані з капіталовкладеннями, та обрати найбільш оптимальний варіант розвитку. Від правильності обраних методів залежить фінансова стійкість підприємства та успішність інтеграції новітніх технологій в умовах воєнного часу.

Для систематизації наявних методів оцінки ефективності інноваційно-інвестиційних проєктів доцільно подати їхню характеристику у вигляді таблиці 1.5.

Фінансово-економічні підходи є традиційною та найбільш розробленою частиною інвестиційного аналізу. Вони базуються на концепції зміни вартості грошей у часі, що є критично важливим для довгострокових проєктів.

Таблиця 1.5

Методичні підходи до оцінки ефективності інноваційно-інвестиційних проєктів

Підхід	Характеристика (показники, які використовуються)	Переваги	Недоліки
1. Фінансово-економічні	NPV (Net Present Value) – чиста приведена вартість, показує приріст вартості компанії. IRR (Internal Rate of Return) – внутрішня норма рентабельності, відображає очікувану прибутковість. PI (Profitability Index) – індекс рентабельності, співвідношення вигод до витрат. Payback Period – період окупності інвестицій.	Враховують зміну вартості грошей у часі та рівень інфляції. Дають чіткі кількісні результати.	Вимагають прогнозування грошових потоків і ставки дисконтування за умов високої невизначеності.
2. Ризик-орієнтовані	Якісний аналіз ризиків – експертні оцінки, сценарії. Кількісний аналіз – метод Монте-Карло, чутливість показників. Опційні моделі – врахування гнучкості управління.	Дозволяють оцінити ймовірні втрати та створити план реагування на форс-мажори.	Потребують великих обсягів статистичних даних або високої кваліфікації експертів.
3. Стратегічні та багатокритеріальні	Оцінка відповідності проєкту довгостроковим цілям компанії. Методи багатокритеріального аналізу (АНР, TOPSIS). Оцінка інноваційного потенціалу та конкурентних переваг.	Дозволяють порівнювати альтернативи за багатьма параметрами, навіть нематеріальними.	Суб'єктивність експертних оцінок та складність математичного апарату (АНР, TOPSIS).
4. Соціально-еколого-економічні	Вплив на зайнятість, екологію, соціальну сферу. Оцінка відповідності принципам сталого розвитку.	Демонструють соціальну відповідальність бізнесу, що важливо для грантових програм.	Складність монетизації (переведення в грошову форму) соціальних та екологічних ефектів.

Джерело: розроблено автором за даними [1, 2, 4, 5, 7, 8, 11]

Основним показником цієї групи є чиста приведена вартість (NPV, Net Present Value). Даний показник розраховується як різниця між сумою

дисконтованих грошових потоків, які очікується отримати від реалізації проєкту, та сумою початкових інвестицій. Якщо значення NPV є додатним, проєкт вважається економічно доцільним, оскільки його впровадження призводить до збільшення загальної вартості компанії. Використання NPV дозволяє врахувати інфляційні процеси, але вимагає точного прогнозування ставки дисконтування, що стає складним завданням за умов високої турбулентності ринку.

Важливим доповненням є внутрішня норма рентабельності (IRR, Internal Rate of Return), яка визначає таку ставку дисконтування, при якій чиста приведена вартість дорівнює нулю. IRR показує максимально допустиму вартість капіталу для фінансування проєкту. Якщо IRR перевищує середньозважену вартість капіталу компанії (WACC), проєкт є вигідним [24].

Для порівняння проєктів різного масштабу використовується індекс рентабельності (PI, Profitability Index), який демонструє співвідношення між приведеною вартістю майбутніх грошових потоків та початковими інвестиціями. Якщо $PI > 1$, проєкт створює додаткову цінність на кожен вкладений одиницю капіталу [4].

Базовим показником для оцінки ліквідності залишається період окупності (Payback Period), який показує час, необхідний для повернення вкладених інвестицій.

Переваги фінансово-економічних методів полягають в тому, що вони враховують часову вартість грошей, інфляцію та дають чіткі кількісні результати, які дозволяють порівнювати різні альтернативи. Недоліками фінансово-економічних методів є їх чутливість до зміни ставки дисконтування, складність прогнозування грошових потоків у довгостроковій перспективі.

Ризик-орієнтовані підходи спрямовані на врахування невизначеності зовнішнього середовища, що є особливо актуальним для вітчизняних підприємств в умовах воєнного стану. Вони дозволяють менеджменту оцінити ймовірні втрати та розробити заходи для їх мінімізації [8].

Якісний аналіз включає експертні оцінки та метод сценаріїв, які допомагають виявити ключові загрози: перебої з електропостачанням,

руйнування логістичних ланцюгів або дефіцит сировини. Кількісний аналіз використовує метод Монте-Карло та аналіз чутливості, що дозволяє змодельовати вплив зміни ключових параметрів (наприклад, курсу валют чи тарифів на енергоносії) на фінансовий результат.

Окреме місце посідають опціонні моделі, які враховують управлінську гнучкість, дозволяючи відкласти, розширити або зупинити проєкт при зміні ринкових умов.

Переваги ризик-орієнтованих підходів до оцінки ефективності інноваційно-інвестиційних проєктів полягають у забезпеченні високої надійності прийняття рішень, враховують імовірнісні сценарії та форс-мажорні обставини. Недоліком цієї групи методів є те, що вони потребують великих обсягів статистичних даних та високої кваліфікації експертів [20].

Стратегічні та багатокритеріальні підходи дозволяють оцінити проєкти не лише з фінансової точки зору, а й з урахуванням їх відповідності довгостроковим цілям підприємстві. Вони є незамінними, коли потрібно порівняти альтернативи за кількома критеріями одночасно (наприклад, енергонезалежність, інноваційний потенціал, екологічність).

Для цього використовуються методи аналізу ієрархій (АНР) та метод переваг (TOPSIS), які базуються на парному порівнянні критеріїв експертами, що дозволяє враховувати нематеріальні фактори, такі як репутація бренду та підвищення конкурентоспроможності.

Перевагами стратегічних та багатокритеріальних підходів є те, що вони дають змогу враховувати якісні показники та стратегічні інтереси підприємства, а недоліками - суб'єктивність експертних оцінок та складність математичного апарату.

Соціально-еколого-економічні підходи базуються на концепції сталого розвитку. Вони оцінюють вплив інноваційного проєкту на навколишнє середовище, зайнятість населення та соціальну сферу. Для харчової промисловості та виробництва мінеральної води ці аспекти є критично важливими.

Використання цього підходу дозволяє підприємству продемонструвати соціальну відповідальність бізнесу, що є необхідною умовою для залучення міжнародної грантової підтримки та європейських інвестицій. Перевагами соціально-еколого-економічних підходів є їх сприяння підвищенню іміджу компанії, залученню грантів та донорських коштів. До недоліків застосування цього підходу є складність кількісної оцінки та переведення соціальних ефектів у грошову форму.

Висновки до розділу 1. У першому розділі досліджено теоретичні, методологічні та практичні аспекти управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства в сучасних умовах. На основі проведеного аналізу можна зробити такі висновки:

1. Інноваційна та інвестиційна діяльність є нерозривними та взаємодоповнюючими процесами. Будь-які інноваційні перетворення потребують фінансового забезпечення через реальні інвестиції, що формують додаткову вартість.

2. В умовах макроекономічної турбулентності та енергетичної кризи пріоритети інвестування вітчизняних підприємств зазнали суттєвих змін. Пріоритетними стали інвестиції в енергонезалежність, ресурсозбереження та безпеку бізнесу.

3. Виявлено та класифіковано внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на інноваційно-інвестиційну активність. Встановлено, що ключовим стимулом для реалізації інвестиційних проєктів у харчовій промисловості є зростання тарифів на енергоносії, необхідність зниження собівартості продукції та зменшення впливу на довкілля.

4. Проаналізовано існуючі методичні підходи до оцінки ефективності проєктів. Обґрунтовано, що для прийняття обґрунтованих рішень доцільно застосовувати комплексний підхід, який поєднує фінансово-економічні показники (NPV, IRR, період окупності) із врахуванням ризиків та стратегічних цілей розвитку підприємства.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПАТ «МИРГОРОДСЬКИЙ ЗАВОД МІНЕРАЛЬНИХ ВОД»

2.1. Організаційно-економічна характеристика ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод»

Публічне акціонерне товариство ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» є одним із лідерів харчової промисловості України, що спеціалізується на видобутку, розливі та реалізації природних мінеральних вод. Основним видом економічної діяльності підприємства згідно з КВЕД є виробництво безалкогольних напоїв, а також виробництво мінеральних та інших вод у пляшках. Завод забезпечує повний цикл виробництва, зокрема, видобуток води зі свердловин Миргородського родовища, розлив, логістичний супровід готової продукції. Продукція підприємства, зокрема бренд «Миргородська», відповідає високим стандартам якості та має широке визнання як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Сучасний етап розвитку ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» характеризується активним впровадженням технологічних та управлінських інновацій. Підприємство використовує передові європейські лінії розливу, які мінімізують контакт людини з продуктом, забезпечуючи абсолютну стерильність. Важливим вектором інноваційності є екологізація виробництва, у тому числі, використання полегшених ПЕТ-пляшок для зменшення пластикових відходів та перехід на енергоефективні системи охолодження. Окрім технічних аспектів, завод впроваджує цифрові рішення в управлінні ланцюгами постачання, що дозволяє оптимізувати складські запаси та оперативно реагувати на зміни споживчого попиту.

Ефективність функціонування ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» забезпечується чіткою лінійно-функціональною структурою управління. Основними ланками, що формують організаційний каркас підприємства, є виробничо-технічний відділ, відділ контролю якості (лабораторія), відділ

маркетингу та збуту, фінансово-економічний відділ, відділ логістики, HR-відділ (служба персоналу).

Виробничо-технічний відділ здійснює безпосередній контроль за процесом видобутку та розливу, відповідає за технічний стан обладнання та дотримання рецептур і стандартів ДСТУ. Відділ контролю якості (лабораторія) виконує моніторинг хімічного складу та мікробіологічних показників води на кожному етапі виробництва, гарантуючи безпечність продукції. Відділ маркетингу та збуту аналізує ринкову кон'юнктуру, займається просуванням брендів, формує стратегію дистрибуції та взаємодіє з ритейл-мережами. Фінансово-економічний відділ відповідає за бюджетування, податкове планування, аналіз собівартості продукції та оцінку фінансової стійкості підприємства. Відділ логістики координує процеси складування готової продукції та її транспортування до кінцевих пунктів реалізації, оптимізуючи транспортні витрати. HR-відділ (служба персоналу) забезпечує підбір кваліфікованих кадрів, розробляє системи мотивації та організовує заходи з підвищення кваліфікації працівників.

Високий рівень інноваційності та автоматизації виробництва ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» потребує значних інвестиційних ресурсів, що висуває жорсткі вимоги до якості фінансового менеджменту. У цьому контексті організаційно-технічні характеристики підприємства виступають лише базою для формування ринкової вартості та прибутковості. Для об'єктивної оцінки того, наскільки впроваджені управлінські та технологічні рішення конвертуються в реальні економічні вигоди, доцільно перейти до аналізу показників фінансової стійкості та рентабельності як ключових індикаторів ефективності господарської діяльності заводу.

Оцінка платоспроможності ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2023-2025 рр. наведена у таблиці 2.1.

Аналіз даних таблиці свідчить про стабільне зростання обсягу оборотних активів підприємства, які протягом досліджуваного періоду збільшилися з 282,1 млн грн у 2023 р. до 503,9 млн грн у 2025 р. (загальний приріст склав 78,6%).

Таблиця 2.1

Оцінка платоспроможності ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод»
за 2023-2025 рр.

Показник	31.12. 2023р.	31.12. 2024р.	31.12. 2025р.	2024-2023		2024-2023	
				+, -	%	+, -	%
Запаси	40345	61126	55403	20781	51,51	-5723	-9,4
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	22657	11591	284323	-11066	-48,84	272732	2353,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	4218	6281	7854	2063	48,91	1573	25,0
з бюджетом	1673	23368	5203	21695	1296,8	-18165	-77,7
з нарахованих доходів	736	1217	731	481		-486	-39,9
Інша поточна дебіторська заборгованість	79	16657	19387	16578	20984,8	2730	16,4
Гроші та їх еквіваленти	212438	288111	131011	75673	35,62	-157100	-54,5
Оборотні активи	282146	408351	503912	126205	44,73	95561	23,4
Короткострокові зобов'язання	25572	58005	50359	32433	126,83	-7646	-13,2
Коефіцієнт поточної ліквідності	11,03	7,04	10,01	-3,99		2,97	
Коефіцієнт швидкої ліквідності	9,46	5,99	8,91	-3,47		2,92	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	8,31	4,97	2,60	-3,34		-2,37	

Джерело: розроблено автором за даними [26]

Проте структура цих активів зазнала кардинальних змін. Якщо у 2023–2024 рр. основну частку складали грошові кошти, то у 2025 р. ключовим елементом стала дебіторська заборгованість за продукцію, яка зросла на неймовірні 2353% (з 11,6 млн грн до 284,3 млн грн).

Показники ліквідності ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» знаходяться на надзвичайно високому рівні, що значно перевищує загальноприйняті нормативні значення, проте мають тенденцію до зниження. Зокрема, коефіцієнт поточної ліквідності у 2025 році склав 10,01 (при нормі 1,5–2), що означає, що на кожну гривню боргів підприємство має 10 гривень в

оборотних активах, що свідчить про абсолютну фінансову безпеку, але водночас вказує на надлишок вільних ресурсів, які не приносять прибутку.

Коефіцієнт швидкої ліквідності скорочується протягом 2023-2025 рр. з 9,46 до 8,91, що, разом з тим, свідчить про високий рівень платоспроможності підприємства.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності демонструє здатність негайно погасити борги живими грошима. Спостерігається падіння з 8,31 у 2023 р. до 2,60 у 2025 р. через зменшення залишків грошей на рахунках на 54,5% у 2025р. Попри падіння, рівень платоспроможності залишається «надлишковим», адже норматив становить більше 0,2.

Аналіз рентабельності ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2023-2025 рр. наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Аналіз рентабельності ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод»
за 2023-2025 рр.

Показник	2023р.	2024р.	2025р.	2024-2023		2025-2024	
				+, -	%	+, -	%
Чистий прибуток	84407	89357	122091	4950	5,9	32734	36,6
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	559471	729259	895375	169788	30,3	166116	22,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	421277	553355	628412	132078	31,4	75057	13,6
Середньорічна вартість активів	396562	497747	621703,5	101185	25,5	123956,5	24,9
Середньорічна вартість власного капіталу	360834,5	447716,5	553440,5	86882	24,1	105724	23,6
Середньорічна вартість основних засобів	98986,5	129504	130503	30517,5	30,8	999	0,8
Рентабельність активів	21,3%	18,0%	19,6%	-3,3%		1,7%	
Рентабельність власного капіталу	23,4%	20,0%	22,1%	-3,4%		2,1%	
Рентабельність основних засобів	85,3%	69,0%	93,6%	-16,3%		24,6%	

Джерело: розроблено автором за даними [26]

Результати аналізу свідчать про стрімке зростання масштабів діяльності підприємства. Чистий дохід від реалізації зріс із 559,5 млн грн у 2023 р. до 895,4

млн грн у 2025 р. (загальне зростання на 60%). Особливо важливою є динаміка чистого прибутку, який у 2025 році продемонстрував стрибок на 36,6%, досягнувши позначки 122,1 млн грн.

Найбільш позитивним індикатором є те, що у 2025 році темпи зростання прибутку (36,6%) випередили темпи зростання доходу (22,8%), що вказує на ефективне управління витратами, зокрема, підприємство заробляє більше на кожній проданій пляшці води.

Показники рентабельності ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» демонструють високу інвестиційну привабливість заводу. Зокрема, рентабельність активів у 2025 р. становить 19,6%, що означає, що кожна гривня, вкладена в майно заводу, приносить майже 20 копійок чистого прибутку. Хоча у 2024 р. спостерігалось невелике просідання, у 2025 році ситуація стабілізувалася.

Значення рентабельності власного капіталу на рівні 22,1% є дуже високим, що свідчить про те, що власники бізнесу отримують прибутковість, яка значно перевищує банківські ставки за депозитами.

Рентабельність основних засобів зростає до 93,6% у 2025 році, що говорить про те, що виробничі лінії заводу є надзвичайно ефективними. Майже кожна гривня, вкладена в обладнання, повертається у вигляді чистого прибутку протягом одного року.

У таблиці 2.3 наведено аналіз ділової активності ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2023-2025 рр.

Таблиця 2.3

Аналіз ділової активності ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод»
за 2023-2025 рр.

Показник	2023р.	2024р.	2025р.	2024-2023		2025-2024	
				+, -	%	+, -	%
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	559471	729259	895375	169788	30,35	166116	22,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	421277	553355	628412	132078	31,35	75057	13,6

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5	6	7	8
Середньорічна вартість оборотних активів	279165,5	345248,5	456131,5	66083	23,67	110883	32,1
Середньорічна вартість запасів	44748,5	50735,5	58264,5	5987	13,38	7529	14,8
Середньорічна вартість дебіторської заборгованості	117336,5	44238,5	188306	-73098	-62,30	144067,5	325,7
Середньорічна вартість кредиторської заборгованості	33429,5	41788,5	54182	8359	25,00	12393,5	29,7
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	2,00	2,11	1,96	0,11	5,40	-0,15	-7,1
Період обороту оборотних активів	180	170	183	-9	-5,12	13	7,6
Коефіцієнт оборотності запасів	9,41	10,91	10,79	1,49	15,85	-0,12	-1,1
Період обороту запасів	38	33	33	-5	-13,68	0	1,1
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	4,77	16,48	4,75	11,72	245,73	-11,73	-71,2
Період інкасації дебіторської заборгованості	76	22	76	-54	-71,08	54	246,7
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	12,60	13,24	11,60	0,64	5,08	-1,64	-12,4
Період обороту кредиторської заборгованості	29	27	31	-1	-4,83	4	14,2

Джерело: розроблено автором за даними [26]

Аналіз ділової активності підприємства дозволяє оцінити швидкість обертання капіталу, що безпосередньо впливає на його платоспроможність та прибутковість. Протягом 2023–2025 рр. ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» демонструвало високу динаміку чистого доходу, проте ефективність управління окремими складовими оборотних активів була неоднорідною.

Одним із найбільш позитивних аспектів є управління товарно-матеріальними цінностями. Коефіцієнт оборотності запасів у 2025 році склав 10,79 разів, а період одного обороту скоротився до 33 днів (порівняно з 38 днями у 2023 р.), що свідчить про високу ефективність виробничої логістики та злагоджену роботу складського господарства — продукція не затримується на складі й швидко реалізується.

Ключовою зміною у 2025 році стало різке уповільнення оборотності дебіторської заборгованості. Період інкасації (час, за який покупці повертають гроші за воду) зріс із 22 днів у 2024 р. до 76 днів у 2025 р., що свідчить про суттєву зміну умов розрахунків із контрагентами або надання тривалих товарних кредитів великим ритейл-мережам для стимулювання збуту.

Період обороту кредиторської заборгованості залишається стабільним і становить 31 день, що позитивно характеризує підприємство як надійного партнера, що вчасно розраховується з постачальниками сировини (електроенергії, ПЕТ-грануляту тощо). Оскільки період інкасації дебіторської заборгованості (76 днів) значно перевищує період виплати кредиторки (31 день), утворюється «касовий розрив», який підприємство змушене перекривати власними обіговими коштами.

2.2. Організація інноваційно-інвестиційної діяльності на ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод»

Організація інноваційно-інвестиційної діяльності на ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» підпорядкована глобальній стратегії сталого розвитку та операційної ефективності. Враховуючи специфіку продукції (лікувально-столова вода з унікальним мінеральним складом), інноваційна активність заводу зосереджена не лише на маркетингових новаціях, а й на вдосконаленні процесів видобутку та ресурсозбереження. Система управління інноваціями на підприємстві має циклічний характер і спрямована на мінімізацію собівартості одиниці продукції при збереженні її природних властивостей.

Протягом досліджуваного періоду ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» реалізувало комплекс інвестиційних проєктів, ключовими з яких є модернізація свердловинного господарства (2024-2025 рр.), перехід на стандарт преформ «Lightweight» (2025 р.), впровадження системи «Smart Factory» у цеху розливу (2025–2026 рр.), Еко-інновація «Миргородська Лагідна» у склі. Зокрема, модернізація свердловинного господарства (2024–2025 рр.) передбачала провадження автоматизованих систем частотного регулювання насосних агрегатів на глибинних свердловинах Миргородського родовища, що дозволило оптимізувати енерговитрати на видобуток води на 12–15% та забезпечити стабільний добуток без порушення гідрогеологічного балансу.

Перехід на стандарт преформ «Lightweight» (2025 р.) - це інноваційний проєкт зі зменшення маси ПЕТ-пляшки. Завдяки зміні дизайну горловини та корпусу вдалося скоротити використання пластику на 8–10%, що суттєво знизило витрати на сировину та екологічне навантаження.

Впровадження системи «Smart Factory» у цеху розливу (2025–2026 рр.) передбачало здійснення інтеграції датчиків моніторингу виробничих ліній у режимі реального часу, що мінімізує час простою обладнання та оптимізує графіки профілактичного обслуговування.

Еко-інновація «Миргородська Лагідна» у склі реалізовано шляхом розширення преміального сегмента пакування, що відповідає запитам на екологічність та повторну переробку тари.

Основним джерелом фінансування інновацій на ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» виступає самофінансування. Високі показники рентабельності та значні обсяги чистого прибутку, зафіксовані у 2025 році, дозволяють підприємству використовувати внутрішні ресурси, зокрема, нерозподілений прибуток. В окремих випадках, при реалізації масштабних енергоефективних проєктів, можливе залучення цільових інвестицій у межах інвестиційного бюджету холдингу IDS Ukraine.

Організаційна структура управління інноваціями За реалізацію інноваційно-інвестиційних процесів відповідають такі ключові підрозділи:

1. Технічний департамент (головний інженер та технологи), які ініціюють проекти з модернізації обладнання та відповідають за технічне ТЕО.

2. Фінансово-економічний відділ, який здійснює розрахунок окупності, чистої приведеної вартості та проводить моніторинг дотримання інвестиційних бюджетів.

3. Відділ маркетингу, який формує запит на продуктові інновації (нові формати пакування, види води) на основі аналізу споживчих переваг.

4. Служба якості (лабораторія), яка забезпечує сертифікацію інноваційних рішень на відповідність стандартам ДСТУ та міжнародним вимогам безпеки харчових продуктів.

Процес впровадження новацій на ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» має чітко регламентований циклічний характер (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4

Процес впровадження іновацій на ПАТ «Миргородський завод
мінеральних вод»

Етап	Зміст етапу	Відповідальні відділи	Методи, що застосовуються
1. Генерація та фільтрація ідей	Моніторинг світових трендів та запитів локального ринку	Відділ маркетингу та збуту, R&D група	Horizon Scanning (сканування ринку), бенчмаркінг, SWOT-аналіз ідей, метод «скриньки ідей»
2. Бізнес-планування та ТЕО	Розробка техніко-економічного обґрунтування, оцінка окупності та ризиків	Фінансово-економічний відділ, технічний департамент	Дисконтування грошових потоків (NPV, IRR), розрахунок терміну окупності (PP), аналіз чутливості
3. Проектування та контракування	Вибір постачальників (Krones, Tetra Pak) та підготовка інфраструктури	Виробничо-технічний відділ, юридичний відділ, відділ логістики	Тендерні закупівлі, технічний аудит постачальників, мережеве планування (діаграма Ганта)
4. Впровадження	Монтаж ліній, пусконаладжувальні роботи та навчання персоналу	Виробничо-технічний відділ, HR-відділ (служба персоналу)	Технічний нагляд (шеф-монтаж), інструктаж, тестування (пробні пуски), тренінги персоналу
5. Комерціалізація та моніторинг	Вихід продукту на ринок, аналіз досягнення планових показників	Відділ маркетингу та збуту, фінансово-економічний відділ	План-фактний аналіз, моніторинг частки ринку, аналіз відгуків споживачів (NPS)

Джерело: розроблено автором за даними [26]

На початковому етапі ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» застосовує інтегрований підхід до генерації ідей, поєднуючи зовнішній моніторинг із внутрішнім креативом. Метод Horizon Scanning дозволяє відділу маркетингу виявляти глобальні тренди в пакуванні та складі напоїв за 12–24 місяці до їх появи на українському ринку. Паралельно з цим використовується бенчмаркінг, тобто порівняльний аналіз технічних рішень прямих конкурентів. Для відсіву слабких пропозицій застосовується SWOT-аналіз ідей, де кожна нова ініціатива оцінюється за критеріями ринкових можливостей та технологічних загроз. Такий багатофакторний відбір гарантує, що ресурси підприємства будуть спрямовані лише на найбільш перспективні проєкти.

На другому етапі здійснюється бізнес-планування базується на жорсткому фінансовому моделюванні. Ключовим методом є дисконтування грошових потоків (NPV, IRR), що дозволяє фінансово-економічному відділу оцінити реальну вартість майбутніх прибутків від інновації з урахуванням інфляційних процесів в Україні. Обов'язковим елементом ТЕО є аналіз чутливості, у межах якого розраховується, як зміна вартості електроенергії або сировини вплине на період окупності проєкту (PP), що дозволяє заводу сформувати «фінансову подушку» та визначити граничні межі стійкості інноваційного проєкту до зовнішніх економічних шоків.

На етапі проєктування та контракування підприємство віддає перевагу стратегії співпраці з перевіреними європейськими лідерами (Krones, Tetra Pak). Метод технічного аудиту постачальників дозволяє інженерам заводу ще до підписання контракту переконатися в енергоефективності обладнання та його сумісності з наявною інфраструктурою. Для координації складних монтажних робіт використовується мережеве планування (діаграма Ганта). Цей метод дозволяє синхронізувати роботу юридичного відділу (підготовка ліцензій), відділу логістики (доставка обладнання) та технічної служби, мінімізуючи час простою виробничих потужностей.

Процес безпосереднього впровадження інновації виходить за межі суто монтажних робіт. Підприємство активно використовує метод шеф-монтажу,

коли запуск нових ліній відбувається під наглядом іноземних фахівців, що гарантує дотримання гарантійних вимог. Одночасно з цим HR-відділ реалізує програму інтенсивних тренінгів для персоналу. Навчання співробітників роботі з цифровими інтерфейсами нових машин є критично важливим, оскільки людський фактор залишається ключовим у забезпеченні безперебійної роботи автоматизованих комплексів. Пробні пуски та стрес-тестування обладнання дозволяють виявити та усунути технологічні «вузькі місця» до офіційного старту виробництва.

Заключний етап передбачає виведення продукту на ринок та ретельний план-фактний аналіз. Фінансово-економічний відділ порівнює фактичні витрати та доходи з тими, що були закладені в ТЕО на другому етапі. Для оцінки реакції споживачів на інновацію (наприклад, на нову форму пляшки чи смак води) відділ маркетингу застосовує метод аналізу NPS (Net Promoter Score) та моніторинг частки ринку. Такий замкнений цикл контролю дозволяє підприємству не лише оцінити успіх конкретного проєкту, а й накопичити досвід для вдосконалення наступних інноваційних циклів.

2.3. Оцінка інвестиційно-інноваційного потенціалу ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод»

Ефективність реалізації інноваційної стратегії ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» безпосередньо залежить від його інвестиційно-інноваційного потенціалу — сукупності наявних ресурсів та можливостей, що визначають здатність підприємства до здійснення безперервного технологічного та організаційного оновлення. Оцінка цього потенціалу дозволяє не лише визначити поточний стан готовності заводу до впровадження новацій, а й виявити приховані резерви та критичні обмеження, що можуть вплинути на темпи модернізації в майбутньому.

Для проведення комплексної оцінки інвестиційно-інноваційного потенціалу ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» було застосовано

багатофакторний підхід, який охоплює три ключові блоки індикаторів, зокрема, техніко-технологічний, фінансовий та кадровий. Така структуризація дозволяє проаналізувати динаміку розвитку виробничої бази, рівень фінансової незалежності підприємства при фінансуванні проєктів, а також інтелектуальну спроможність колективу до генерації та впровадження нових ідей. Результати розрахунків основних показників потенціалу за 2023–2025 рр. наведено в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Оцінка ресурсної складової інвестиційно-інноваційного потенціалу

ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2023-2025 рр.

Показник	2023р.	2024р.	2025р.	2024-2023		2025-2024	
				+, -	%	+, -	%
Показники техніко-технологічного потенціалу							
Коефіцієнт приданості основних засобів	0,38	0,34	0,32	-0,03	-8,8	-0,02	-5,3
Фондоозброєність	459,2	405,3	387,6	-53,97	-11,8	-17,65	-4,4
Показники фінансового потенціалу							
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,93	0,88	0,90	-0,05	-5,9	0,03	3,0
Коефіцієнт інвестиційної активності	0,01	0,02	0,01	0,01	203,9	-0,01	-44,5
Показники кадрового потенціалу							
Середньорічна продуктивність праці	1956,2	2315,1	2602,8	358,9	18,3	287,7	12,4
Питома вага працівників із вищою освітою	89%	92%	93%	3%	3,4	1%	1,1
Питома вага працівників, зайнята в інноваційній діяльності	5%	5%	7%	0,0	0,0	2%	40,0

Джерело: розроблено автором за даними [26]

Аналіз техніко-технологічної складової свідчить про поступове вичерпання ресурсу наявної матеріальної бази. Коефіцієнт придатності основних засобів за досліджуваний період знизився з 0,38 до 0,32 (загальне падіння на 14,1%), що вказує на те, що основні засоби заводу зношені майже на 70%, що створює технологічні ризики та вимагає негайної активізації інвестиційних процесів для оновлення ліній розливу. Паралельне зниження фондоозброєності на 16,2% (з

459,2 до 387,6) підтверджує тенденцію старіння парку обладнання на фоні зростання кількості персоналу або виведення з експлуатації застарілих одиниць техніки.

Фінансовий блок потенціалу демонструє високий ступінь стабільності та незалежності. Коефіцієнт фінансової стійкості протягом 2023–2025 рр. утримувався на рівні 0,90–0,93, що значно перевищує нормативне значення (0,5) і свідчить про те, що 90% активів сформовано за рахунок власних коштів. Хоча коефіцієнт інвестиційної активності залишається на низькому рівні (0,01), його стрибок у 2024 році на 203,9% вказує на точкові спроби модернізації. Висока фінансова автономність є головною перевагою заводу, оскільки дозволяє залучати значні ресурси на інновації без ризику втрати платоспроможності.

Найсильнішою стороною потенціалу ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» є кадровий склад. Середньорічна продуктивність праці продемонструвала впевнене зростання (на 18,3% у 2024 р. та на 12,4% у 2025 р.), досягнувши 2602,8 тис. грн/ос, що свідчить про високу інтенсивність праці та ефективність управлінських рішень. Якісний склад персоналу постійно вдосконалюється: питома вага працівників із вищою освітою зросла до 93%, що створює фундамент для сприйняття та реалізації складних інноваційних проєктів. Позитивною тенденцією є також зростання частки працівників, залучених до інноваційної діяльності (до 7%), що вказує на перехід до інноваційної моделі корпоративного управління.

В системі оцінки потенціалу ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» критичне значення має аналіз ринкового компонента, який значною мірою визначається силою бренду «Миргородська». Оскільки інновації в харчовій промисловості (нова упаковка, функціональні добавки, екологічні ініціативи) сприймаються споживачами через призму довіри до торгової марки, бренд виступає гарантом інвестиційної привабливості підприємства. Визначення сили бренду дозволяє зрозуміти, наскільки лояльною є аудиторія до можливих змін та яку преміальну ціну вона готова платити за інноваційні рішення. Найбільш об'єктивним інструментом такої оцінки є опитування кінцевих споживачів, що

дозволяє конвертувати суб'єктивне сприйняття бренду в кількісні бальні показники.

Оцінка сили бренду «Миргородська» було проведено за критеріями впізнаність, довіра до якості, унікальність, лояльність, цінова еластичність, сприйняття інновацій, екологічна репутація, відповідність ціні, емоційний зв'язок, рекомендація, та включало такі питання:

1. Чи легко ви ідентифікуєте воду «Миргородська» серед конкурентів на полиці магазину?
2. Наскільки ви впевнені в тому, що вода відповідає високим стандартам якості та природної чистоти?
3. Чи вважаєте ви склад та смак «Миргородської» особливим, таким, що не має аналогів на ринку?
4. Наскільки ймовірно, що ви оберете «Миргородську», якщо вашого улюбленого формату не буде в наявності (чи зачекаєте/пошукаєте в іншому магазині)?
5. Чи готові ви купувати «Миргородську», якщо її ціна зросте на **10%** через впровадження екологічної упаковки?
6. Наскільки позитивно ви ставитесь до появи нових форматів бренду (наприклад, алюмінієва банка або нові лінійки «Легідна»)?
7. Чи асоціюється у вас бренд із турботою про довкілля та соціальною відповідальністю?
8. Чи вважаєте ви, що користь та якість продукту повністю виправдовують його вартість?
9. Чи викликає бренд у вас відчуття патріотизму чи гордості за національного виробника?
10. Чи готові ви порекомендувати «Миргородську» друзям чи знайомим як найкращий вибір у категорії мінеральних вод?

З метою верифікації ринкового потенціалу ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» та визначення ступеня лояльності споживачів до інноваційних змін було проведено соціологічне дослідження методом анкетування.

Опитування проводилося у березні 2026 року серед активних споживачів бутильованої мінеральної води. Вибіркова сукупність склала 120 осіб, що є репрезентативним для проведення пілотного оцінювання сили бренду в межах дипломного дослідження. Респонденти оцінювали 10 ключових параметрів за шкалою від 1 до 10 балів. Обробка результатів здійснювалася шляхом розрахунку середньоарифметичного балу за кожним критерієм, що дозволило сформувати кількісний профіль бренду «Миргородська» та оцінити його готовність до сприйняття інновацій.

Результати бальної оцінки сили бренду «Миргородська» наведено у таблиці 2.6

Таблиця 2.6

Результати бальної оцінки сили бренду «Миргородська»

№ з/п	Критерій оцінки (параметр сили бренду)	Середній бал (1–10)	Рівень оцінки
1	Впізнаваність торгової марки	9,6	Високий
2	Довіра до якості та природного походження	9,4	Високий
3	Унікальність смакових та мінеральних властивостей	8,9	Високий
4	Лояльність (готовність шукати саме цей бренд)	8,2	Високий
5	Цінова еластичність (готовність до незначного зростання ціни)	7,1	Середній
6	Сприйняття інноваційних форматів та лінійок	8,5	Високий
7	Екологічна репутація та соціальна відповідальність	7,8	Середній
8	Відповідність ціни корисним властивостям продукту	8,7	Високий
9	Емоційний зв'язок та патріотизм споживачів	9,1	Високий
10	Схильність до рекомендації (NPS-індикатор)	9,2	Високий
X	Середній інтегральний бал	8,66	Бренд-лідер

Джерело: розроблено автором

Отриманий інтегральний показник на рівні 8,66 бала характеризує бренд «Миргородська» як високоефективний та стабільний. Найвищі оцінки за критеріями впізнаваності (9,6) та емоційного зв'язку (9,1) свідчать про те, що бренд має глибоке коріння в споживчій культурі України. Водночас оцінка цінової еластичності (7,1) вказує на те, що споживачі є чутливими до вартості,

проте готові підтримувати інновації (8,5), якщо вони додають продукту цінності. Результати опитування підтверджують, що ринковий потенціал підприємства є достатнім для впровадження вартісних інвестиційних проєктів (наприклад, перехід на екологічну упаковку), оскільки висока лояльність споживачів мінімізує ризики падіння попиту при зміні цінової політики.

Для формування цілісного стратегічного бачення подальшого розвитку ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» необхідно систематизувати результати проведених досліджень за допомогою методу SWOT-аналізу. Цей інструмент дозволяє не просто перерахувати показники, а встановити причинно-наслідкові зв'язки між внутрішніми можливостями підприємства та зовнішніми ринковими умовами. Використання SWOT-аналізу є критично важливим для обґрунтування інноваційної стратегії, оскільки воно допомагає трансформувати виявлені сильні сторони в конкурентні переваги, а слабкі сторони — у напрями першочергового інвестування.

SWOT-аналіз інвестиційно-інноваційного потенціалу ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» наведено у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

SWOT-аналіз інвестиційно-інноваційного потенціалу

ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод»

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
1. Високий рівень фінансової стійкості (0,90) та автономії.	1. Високий ступінь зношеності основних засобів (68%).
2. Потужний бренд із високим рівнем лояльності (8,66 бала).	2. Значний обсяг дебіторської заборгованості, що обмежує ліквідність.
3. Висококваліфікований персонал (93% з вищою освітою).	3. Зниження фондоозброєності праці.
4. Власна унікальна сировинна база (свердловини).	4. Висока енергоємність процесу видобутку з глибоких горизонтів.
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
1. Зростання попиту на екологічну упаковку та «чисті» продукти.	1. Стрімке зростання тарифів на електроенергію.
2. Можливість цифровізації виробничих процесів (Industry 4.0).	2. Посилення конкуренції з боку імпортних брендів.
3. Розширення експортного потенціалу на ринки ЄС.	3. Нестабільність економічної ситуації в країні.

Джерело: розроблено автором

На основі зіставлення факторів внутрішнього та зовнішнього середовища було розроблено матрицю стратегічних заходів. Головним викликом для підприємства є поєднання потреби в оновленні застарілого обладнання з необхідністю нівелювати загрозу зростання енерговитрат. Враховуючи високий кадровий потенціал та фінансову стабільність, ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» має всі передумови для реалізації масштабного інвестиційного проекту, спрямованого на глибоку модернізацію технічної бази із застосуванням енергоощадних технологій.

Матриця стратегічних заходів ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» на основі SWOT-аналізу наведена у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Матриця стратегічних заходів ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» на основі SWOT-аналізу

Фактори	Можливості (О) 1. Попит на енергоефективність. 2. Цифровізація (Industry 4.0). 3. Екологічні тренди.	Загрози (Т) 1. Зростання цін на електрику. 2. Конкуренція на ринку. 3. Економічна нестабільність.
Сильні сторони (S)	Поле «S-O» (Стратегія прориву)	Поле «S-T» (Стратегія захисту)
1. Фінансова стійкість. 2. Сильний бренд (8,66). 3. Кадровий потенціал (93% осв.).	Використання фінансових ресурсів та знань персоналу для впровадження інтелектуальних насосних систем із AI-управлінням. Це зміцнить імідж бренду як технологічного лідера.	Завдяки високій лояльності споживачів та якості води утримувати частку ринку, попри можливе зростання цін через дорожчу електроенергію.
Слабкі сторони (W)	Поле «W-O» (Стратегія оновлення)	Поле «W-T» (Стратегія виживання)
1. Зношеність ОС (68%). 2. Дебіторська заборгованість. 3. Енергоємність видобутку.	Інвестування у цифровізацію обліку для скорочення дебіторської заборгованості. Отримані кошти спрямувати на заміну зношених насосів на нові енергоощадні моделі.	Мінімізація витрат через енергомодернізацію свердловин. Це критично важливо, щоб зростання тарифів не зробило собівартість води неконкурентоспроможною.

Джерело: розроблено автором

Побудована матриця стратегічних заходів є логічним завершенням аналізу середовища ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод», оскільки вона

дозволяє перетворити теоретичні висновки на конкретний план дій. Детальний опис кожного поля матриці дозволяє обґрунтувати вибір інноваційного шляху розвитку підприємства.

Стратегія прориву (Поле S-O) є найбільш агресивною та перспективною зоною розвитку ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» має унікальне поєднання високої фінансової автономності та інтелектуального капіталу (93% персоналу з вищою освітою), що дозволяє використовувати зовнішні можливості цифровізації. Ключовим заходом тут визначено впровадження інтелектуальних насосних систем із AI-управлінням. Така інновація не лише відповідає попиту на енергоефективність, а й зміцнює репутацію «Миргородської» як технологічного лідера галузі, що здатний поєднувати природну чистоту води з передовими IT-рішеннями.

Стратегія оновлення (Поле W-O) спрямована на внутрішню трансформацію через використання ринкових можливостей. Головним завданням є подолання «фінансового затиску», спричиненого високою дебіторською заборгованістю. Через інвестування в цифровізацію обліку та автоматизацію взаєморозрахунків (Industry 4.0), підприємство зможе вивільнити обіговий капітал. Ці кошти мають стати джерелом фінансування для заміни критично зношених основних засобів (68% зносу), передусім насосного обладнання, на сучасні енергоощадні моделі.

У полі S-T підприємство використовує свій ринковий актив — сильний бренд (8,66 бала) — для протидії зовнішнім загрозам. Висока лояльність споживачів, підтверджена опитуванням, дозволяє заводу зберігати стабільну частку ринку навіть в умовах економічної нестабільності та зростання цін на ресурси. Сильна емоційна прив'язаність покупців до якості «Миргородської» виступає захисним бар'єром проти агресивних дій конкурентів та цінових шоків.

Стратегія виживання (Поле W-T) - це зона найбільш критичних ризиків, де слабкі сторони (енергоємність видобутку) перетинаються із загрозою зростання тарифів на електрику. Для ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» виживання в довгостроковій перспективі залежить від тотальної енергомодернізації свердловин. Мінімізація операційних витрат через

впровадження інноваційних насосів є єдиним способом утримати собівартість продукції на конкурентоспроможному рівні, запобігаючи втраті ринкових позицій через вимушене різке підвищення роздрібних цін.

Таким чином, розроблена матриця демонструє, що енергоефективна модернізація свердловинного господарства є безальтернативним кроком, який одночасно забезпечує реалізацію потенціалу прориву та нейтралізує критичні загрози виживанню бізнесу.

Висновки до розділу 2. Проведений організаційно-економічний аналіз та оцінка інвестиційно-інноваційного потенціалу ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2023–2025 роки дозволяють зробити такі висновки:

1. Ефективність операційної діяльності та фінансова стійкість. Підприємство демонструє стабільне зростання обсягів діяльності: чистий дохід за аналізований період збільшився на 60% (з 559,5 млн грн до 895,4 млн грн), а чистий прибуток зріс до 122,1 млн грн у 2025 році. Випереджальні темпи зростання прибутку порівняно з доходом свідчать про ефективний контроль над витратами.

2. Ліквідність та управління капіталом. Коефіцієнти ліквідності знаходяться на рівні, що перевищує нормативні значення. Водночас виявлено зростання дебіторської заборгованості та збільшення періоду її інкасації до 76 днів, що створює касовий розрив і вимагає оптимізації розрахунків з контрагентами. Управління запасами є ефективним, оборотність запасів прискорилося, а тривалість одного обороту скоротилася до 33 днів.

3. Організація інноваційної діяльності. Процес впровадження інновацій на заводі має чіткий регламентований характер (від генерації ідей до комерціалізації). Підприємство реалізує масштабні проекти, такі як модернізація свердловинного господарства, перехід на стандарт преформ «Lightweight» та впровадження системи «Smart Factory». Основним джерелом фінансування виступають власні кошти, що забезпечує високу фінансову автономність.

4. Інвестиційно-інноваційний потенціал. Оцінка ресурсної складової вказує на необхідність оновлення виробничих потужностей (коефіцієнт придатності основних засобів становить 0,32). Проте підприємство володіє потужним кадровим потенціалом із високим рівнем продуктивності праці.

5. Ринкова складова. Інтегральний показник сили бренду «Миргородська» становить 8,66 бала, що підтверджує високу лояльність споживачів. Бренд є конкурентоспроможним і готовим до сприйняття нових, зокрема екологічних та інноваційних, форматів продукції.

Отже, ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» має достатній інвестиційно-інноваційний потенціал для подальшого розвитку, проте потребує вдосконалення управління дебіторською заборгованістю та поступової модернізації технічної бази.

РОЗДІЛ 3. ОБҐРУНТУВАННЯ ТА ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЄКТУ НА ПАТ «МИРГОРОДСЬКИЙ ЗАВОД МІНЕРАЛЬНИХ ВОД»

3.1. Бар'єри та фактори впливу на інноваційно-інвестиційну діяльність вітчизняних підприємств

Упровадження сучасних інноваційних рішень в українських реаліях потребує докорінного перегляду класичних методів управління ризиками. Розглядаючи специфіку інноваційно-інвестиційного розвитку бізнесу в Україні, І. В. Новик звертає увагу на цілий комплекс перешкод, серед яких: недосконалість законодавчого регулювання, слабка взаємодія між науковими установами та виробничим сектором, низький рівень цифровізації, відсутність чіткої стратегії управління інноваціями, а також дефіцит фінансування та кваліфікованих кадрів [25].

Аналізуючи обмежувальні чинники для вітчизняного підприємництва, такі дослідники, як В. В. Боковець, О. О. Мороз та А. С. Краєвська, пропонують класифікувати їх на дві групи: макроекономічні та мікроекономічні [3].

На рівні макросередовища вчені відзначають прогалини у нормативно-правовому полі, яке досі повною мірою не стимулює інноваційну активність. Крім того, державні та регіональні інституції демонструють недостатню ефективність у підтримці суб'єктів господарювання. Суттєвою проблемою залишається і технологічна залежність від зарубіжних постачальників. Імпорт інноваційного обладнання супроводжується складними митними процедурами та високими логістичними витратами, що значно підвищує кінцеву вартість технологічного оновлення.

На рівні окремого підприємства (мікроекономічному) ключовим обмеженням є дефіцит інвестиційних ресурсів та недосконалість інтелектуального капіталу. Впровадження новітніх технологій потребує значних капіталовкладень, тоді як доступне зовнішнє фінансування є надзвичайно

дорогим. Ба більше, ефективне використання сучасних розробок неможливе без висококваліфікованих фахівців. Проте масова інтелектуальна міграція та явище «відтоку мізків» суттєво послаблюють кадровий фундамент підприємств.

Своєю чергою, О. М. Луцків та Р. М. Білан пов'язують сучасні виклики інноваційного розвитку насамперед із повномасштабною війною, яка не лише загальмувала появу стартапів, але й докорінно змінила пріоритети інвестиційних проєктів. Фахівці вказують на суттєві диспропорції в галузевій структурі економіки та переважання застарілих управлінських моделей. Ситуація ускладнюється слабкою інтеграцією українського виробництва в європейські інноваційні екосистеми та глобальні ланцюги доданої вартості [23].

Досліджуючи фінансові аспекти, вчені фіксують хронічну нестачу капіталу для реалізації ризикових проєктів та недостатню увагу держави до стратегічних галузей. Додатковими бар'єрами є розрив між академічною наукою та промисловістю, неефективні механізми комерціалізації ідей, слабкий захист інтелектуальної власності та низький внутрішній попит на інновації. Доступ до зарубіжних технологій також значно ускладнився, що гальмує модернізацію виробництв.

О. В. Рачинський, досліджуючи цю проблематику, підкреслює брак інституційної підтримки з боку держави та обмеженість бюджетного фінансування. Економічна нестабільність та високі безпекові ризики змушують менеджмент шукати нові шляхи адаптації. На думку автора, за умови високої компетентності керівництва та наявності ресурсів, ефективними можуть бути внутрішні інструменти: організаційні зміни, впровадження концепції «відкритих інновацій» та професійне управління інтелектуальною власністю [32].

Критичні перешкоди також висвітлені у працях С. О. Пермінової, Н. І. Ситника та М. О. Чупріна. Вони наголошують на негативному впливі корупції, інфляції та нестабільності національної валюти. Руйнування інфраструктури призвело до здорожчання логістики, а недоліки судової системи створюють додаткові ризики для інвесторів і перешкоджають захисту прав власності [28].

Узагальнюючи думки дослідників, можна виокреслити кілька фундаментальних проблем, зокрема, відсутність цілісної державної стратегії, дефіцит власного капіталу, інституційний розрив між наукою та бізнесом, а також гострий дефіцит кадрів.

Для глибшого аналізу доцільно розділити ці фактори на дві групи: хронічні, що притаманні економіці роками, та воєнні, які виникли внаслідок агресії (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1

Порівняльна характеристика хронічних та воєнних факторів впливу на інноваційно-інвестиційну діяльність

Категорія факторів	Склад чинників (хронічні та системні)	Склад чинників (специфічні воєнні)
Економіко-фінансові	Брак власних оборотних коштів, висока вартість кредитних ресурсів, інфляційні процеси.	Коливання валютного курсу, втрата ринків збуту, зростання витрат на логістику та страхування.
Інституційно-правові	Недосконалість нормативної бази, корупційні ризики, слабкий захист інтелектуальної власності.	Неможливість довгострокового прогнозування, ризики форс-мажорних обставин.
Виробничо-технічні	Знос основних фондів, значна залежність від імпортних компонентів.	Фізичне знищення активів, проблеми з енергопостачанням, втрата контролю над виробничими потужностями.
Соціально-кадрові	Відсутність тісного зв'язку між наукою та виробництвом, відтік інтелектуальних кадрів («відтік мізків»).	Масова міграція персоналу, мобілізація фахівців, дефіцит вузьких спеціалістів.
Управлінські	Консервативні підходи менеджменту, слабка культура управління ризиками.	Необхідність швидкого переходу до антикризового менеджменту, фокус на виживанні та автономії бізнесу.

Джерело: розроблено автором за даними [3, 23, 25, 28, 32]

Системні (або хронічні) чинники являють собою ті обмеження, які десятиліттями супроводжують українську економіку та продовжують чинити тиск на підприємницьке середовище. У цей перелік входять надмірна бюрократія та високі корупційні загрози, через які здійснення прозорої інвестиційної діяльності стає значно складнішим. Крім того, традиційною перешкодою залишаються недоліки правової та судової систем, які не гарантують достатнього

захисту приватної власності. До цієї ж категорії належить проблема обмеженого доступу до дешевих і довгострокових кредитних ресурсів, що постійно стримувало реалізацію масштабних інноваційних проєктів у промисловому секторі.

Своєю чергою, чинники, викликані воєнним станом, об'єднують групу факторів екстремального характеру, які вимагають ухвалення невідкладних антикризових заходів. Передусім ідеться про постійну небезпеку фізичного руйнування виробничих об'єктів та об'єктів критичної інфраструктури, що перетворює будь-які інвестиції на надзвичайно ризиковані. До цієї групи також належить суттєве ускладнення логістичних ланцюгів, спричинене блокуванням портів та кордонів, що призводить до значного здорожчання імпортованих технологій та обладнання. Більше того, бойові дії стали причиною масової вимушеної еміграції та мобілізації персоналу, що спричинило гострий кадровий дефіцит, а регулярні відключення електроенергії змусили представників бізнесу переорієнтувати свої пріоритети насамперед на впровадження рішень з енергетичної автономії.

3.2. Енергоефективна модернізація свердловинного господарства ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» як пріоритетний напрям інноваційного розвитку

У сучасних умовах функціонування харчової промисловості України енергоефективність перестає бути просто трендом і стає питанням виживання бізнесу. Для ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод», основна діяльність якого базується на видобутку води з глибоких артезіанських горизонтів (до 700 метрів), витрати на електроенергію для забезпечення роботи насосних комплексів складають значну частку в структурі собівартості. Враховуючи стратегічну мету підприємства щодо сталого розвитку та мінімізації екологічного сліду, проєкт енергоефективної модернізації свердловинного

господарства є ключовим інструментом підвищення конкурентоспроможності продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Необхідність даного проєкту підтверджується результатами проведеного аналізу у другому розділі. По-перше, встановлений коефіцієнт придатності основних засобів на рівні 0,32 сигналізує про критичний технічний знос насосного парку, що загрожує аварійними зупинками видобутку. По-друге, побудована SWOT-матриця чітко вказала на перетин загрози зростання тарифів на енергоносії та слабкої сторони — високої енергоемності виробництва. Саме тому інноваційним рішенням пропонується впровадження інтелектуальних насосних систем із частотним регулюванням (VFD) та інтегрованими модулями предиктивної аналітики (IoT). На відміну від стандартних насосів, які працюють на постійній потужності, інтелектуальні системи адаптують швидкість роботи двигуна до реального споживання води заводом у конкретний момент часу, що дозволяє усунути втрати енергії на надлишковий тиск.

Реалізація проєкту з модернізації свердловинного господарства ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» є багатоаспектним процесом, що потребує чіткої синхронізації технічних, фінансових та кадрових ресурсів підприємства. Враховуючи високу технологічну складність об'єктів (глибинних артезіанських свердловин) та необхідність безперебійного забезпечення основного виробництва сировиною, впровадження інноваційних насосних систем має здійснюватися за суворо регламентованим алгоритмом. Для забезпечення системного підходу до управління цим проєктом доцільно виділити п'ять ключових етапів, кожен з яких характеризується специфічним набором заходів, закріпленням відповідальних виконавців та застосуванням фахового науково-практичного інструментарію. Деталізований план-графік впровадження інновації представлено у таблиці 3.2.

На першому, проєктно-діагностичному етапі, закладається фундаментальна база всього інвестиційного проєкту. Проведення комплексного енергоаудиту кожної з наявних свердловин дозволяє отримати точний «цифровий зріз» поточного стану енергоспоживання.

Таблиця 3.2

План-графік модернізації свердловинного господарства

ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод»

Етап	Ключові заходи	Відповідальні виконавці	Методи та інструменти
1. Проектно-діагностичний	Енергоаудит свердловин, вимірювання дебіту, оцінка втрат тиску, розробка ТЗ на закупівлю обладнання.	Головний інженер, енергоаудитори, фахівці технічного відділу.	Технічне обстеження, інструментальні заміри, порівняльний аналіз (Benchmarking).
2. Закупівельно-логістичний	Тендерний відбір постачальників, укладання контрактів, підготовка складської та інженерної інфраструктури.	Відділ закупівель, юридичний відділ, комерційний директор.	Метод експертних оцінок, тендерний аналіз, сіткове планування.
3. Монтажно-технічний	Демонтаж старих агрегатів, встановлення інтелектуальних систем частотного регулювання, монтаж датчиків IoT.	Виробничо-технічна служба, сервісні інженери постачальника.	Шеф-монтаж, технічний нагляд, системна інтеграція (SCADA/IoT).
4. Навчання та пусконаладження	Калібрування систем, інструктаж персоналу, виведення насосів на оптимальний режим експлуатації.	HR-відділ, технічні консультанти, оператори ліній.	Тренінги, методичне навчання, стрес-тестування обладнання.
5. Моніторинговий	Аналіз споживання електроенергії, оцінка зниження собівартості, контроль окупності проєкту.	Фінансово-економічний відділ, аналітики, служба енергоменеджменту.	План-фактний аналіз, розрахунок NPV, моніторинг показників KPI.

Джерело: розроблено автором за даними [3, 23, 25, 28, 32]

Фахівці технічного відділу спільно з енергоаудиторами проводять вимірювання дебіту (обсягу води, що видає свердловина за одиницю часу) та аналізують динамічний рівень підземних вод, що критично важливо, оскільки зношене обладнання часто працює з надлишковим тиском, що призводить до перевитрат енергії. Використання методу бенчмаркінгу на цьому етапі дозволяє порівняти поточні показники заводу з кращими світовими практиками галузі розливу мінеральних вод, що стає основою для формування технічного завдання.

Закупівельно-логістичний етап спрямований на трансформацію технічних вимог у конкретні договірні зобов'язання. Основним завданням відділу закупівель та комерційної служби є проведення тендеру, де пріоритет надається не лише ціні, а й енергоефективності та надійності обладнання (наприклад, системам частотного регулювання від світових лідерів рівня Grundfos). Оскільки ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» має високу фінансову стійкість, підприємство може розраховувати на вигідні умови лізингу або розстрочки. На цьому етапі також використовується сіткове планування, щоб синхронізувати терміни поставки насосів із графіками планових зупинок ліній розливу, мінімізуючи простій виробництва.

Третій, монтажно-технічний етап, є найбільш відповідальним з точки зору інженерної складової. Процес передбачає не лише механічний демонтаж застарілих агрегатів, а й інтеграцію нових інтелектуальних систем у загальну IT-інфраструктуру заводу. Встановлення датчиків IoT (інтернету речей) дозволяє передавати дані про роботу насосів у режимі реального часу до системи SCADA. Особлива увага приділяється шеф-монтажу, коли сервісні інженери постачальника контролюють кожен крок встановлення, гарантуючи ідеальну герметичність та налаштування частотних перетворювачів, що є серцем нової системи енергозбереження.

Етап навчання та пусконаладження базується на використанні інтелектуального капіталу підприємства. Високий відсоток працівників із вищою освітою дозволяє швидко опанувати нове програмне забезпечення для управління насосними станціями. HR-відділ організовує серію тренінгів, де персонал вчиться працювати з предиктивною аналітикою — системою, що підказує про можливу несправність ще до того, як вона станеться. Стрес-тестування обладнання в різних режимах навантаження (пікові години видобутку та періоди низької інтенсивності) дозволяє відкалібрувати систему на максимальний рівень енергоощадності.

Завершальний, моніторинговий етап, має на меті верифікацію економічної ефективності інновації. Служба енергоменеджменту разом із фінансовим

відділом проводить план-фактний аналіз, який передбачає порівняння витрат на електроенергію до та після модернізації. На основі реальних даних розраховуються ключові індикатори ефективності (KPI) та показник NPV (чиста приведена вартість), що підтверджує доцільність витрачених інвестицій. Цей етап триває протягом першого року експлуатації, дозволяючи ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» не лише окупити проєкт, а й сформувати успішний кейс для подальшої цифрової трансформації інших підрозділів заводу.

Успішність реалізації запропонованого проєкту модернізації залежить не лише від змістовного наповнення кожного етапу, а й від суворого дотримання часових рамок та логічної послідовності виконання робіт. Оскільки тривалий простій свердловин може негативно вплинути на обсяги виробництва ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод», виникає необхідність у чіткій візуалізації часових інтервалів кожного кроку. Для координації дій усіх залучених підрозділів та встановлення взаємозв'язків між етапами модернізації, було розроблено календарний план-графік у формі діаграми Ганта, що дозволяє наочно відобразити тривалість інвестиційного циклу та визначити критичні точки, що потребують посиленого контролю з боку менеджменту підприємства (таблиця 3.3).

Таблиця 3.3

Часова послідовність реалізації етапів проєкту модернізації
свердловинного господарства ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод»
(діаграма Ганта)

Захід / Місяці реалізації	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7	M8
Енергоаудит та ТЕО	X	X						
Тендер та закупівля		X	X	X				
Поставка обладнання				X	X			
Монтажні роботи					X	X		
Навчання персоналу						X	X	
Пусконаладження та старт							X	X

Джерело: розроблено автором

Загальна тривалість інвестиційної фази проєкту становить 8 місяців. Такий термін є оптимальним, оскільки він враховує час на індивідуальне виготовлення насосних систем за специфікаціями заводу та складну логістику імпортного обладнання. Найбільш тривалим є закупівельно-логістичний етап (3 місяці), що зумовлено високими вимогами ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» до сертифікації техніки та необхідністю проведення тендерних процедур згідно з корпоративними стандартами комплаєнсу. Звертає на себе увагу можливість часткового накладання етапів, зокрема підготовка інфраструктури та навчання персоналу розпочинаються ще до завершення повної поставки обладнання, що дозволяє скоротити загальний термін впровадження інновації на 1,5–2 місяці.

3.3. Оцінка економічної ефективності інноваційного проєкту з модернізації свердловинного господарства

Завершальним етапом обґрунтування інноваційної пропозиції є проведення комплексної оцінки її ефективності. Для ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» впровадження інтелектуальних насосних систем не є лише питанням заміни старого обладнання на нове; це стратегічна інвестиція в енергонезалежність та операційну досконалість. Оцінка ефективності базується на зіставленні витрат на придбання та монтаж систем із майбутньою економією експлуатаційних витрат, насамперед за рахунок зниження питомого споживання електроенергії, що дозволяє визначити не лише термін повернення капіталу, а й потенціал зростання чистого прибутку підприємства в довгостроковій перспективі.

Для розрахунку економічного ефекту у таблиці 3.4 було здійснено порівняння характеристики базового (застарілого) обладнання та інноваційної системи з частотним регулюванням.

Як свідчать дані таблиці, перехід на інтелектуальні системи дозволяє підвищити ККД установки на 22%. Головна перевага полягає у зниженні питомого споживання електроенергії на 0,27 кВт*год на кожен видобутий

кубометр води. В масштабах заводу, що працює в цілодобовому режимі, це створює значний ефект економії.

Таблиця 3.4

Порівняльна характеристика технічних показників насосного обладнання свердловини

Показник	Базове обладнання (ЕЦВ)	Інноваційна система (Grundfos SP + VFD)	Відхилення (+/-)
Номінальна потужність електродвигуна, кВт	45	37	-8
ККД насосної установки, %	62	84	+22
Питоме споживання енергії на 1 м ³ води, кВт*год	0,95	0,68	-0,27
Режим роботи двигуна	Постійний (100%)	Адаптивний (частотне регулювання)	-
Міжремонтний період, міс.	12	36	+24

Джерело: розроблено автором

Перехід від технологічного опису до фінансового оцінювання дозволяє кількісно виміряти доцільність впровадження інноваційних систем на ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод». Економічний ефект у даному проєкті формується переважно за рахунок радикального зниження операційних витрат на енергоспоживання, що є критично важливим в умовах постійного зростання тарифів на електроенергію для промислових споживачів. Для проведення розрахунків та визначення термінів окупності інвестицій було сформовано перелік вихідних даних, що базуються на поточних ринкових цінах на енергоефективне обладнання та прогнозних показниках діяльності підприємства на 2026 рік.

Вихідні параметри для розрахунку ефективності модернізації однієї ключової свердловини заводу включають вартість повного комплексу обладнання (насосна установка, частотний перетворювач, датчики тиску та система автоматизації) разом із витратами на професійний монтаж та пусконаладження, що сукупно становить 1247650 грн. Виробнича потужність

об'єкта після оновлення дозволить забезпечувати річний обсяг видобутку води на рівні 1042000 м³. Згідно з технічними характеристиками інноваційної системи, очікується зниження питомого енергоспоживання, що забезпечить прогнозовану економію електроенергії в обсязі 274580 кВт·год на рік. При розрахунку грошового еквівалента економії враховано прогнозну вартість електроенергії для промислового сектору на рівні 8,74 грн за 1 кВт·год, що відповідає актуальним тенденціям енергетичного ринку України.

Розрахунок економічної ефективності інноваційного проєкту модернізації свердловини ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» наведено у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Розрахунок економічної ефективності інноваційного проєкту модернізації свердловини ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод»

№	Показник	Одиниця виміру	Значення
1	Капітальні інвестиції на обладнання та монтаж	грн	1 247 650,00
2	Річний обсяг видобутку води з модернізованої свердловини	м³	1 042 000
3	Прогнозована річна економія електроенергії	кВт·год	274 580
4	Прогнозна вартість 1 кВт·год (з ПДВ та розподілом)	грн	8,74
5	Річна економія витрат на оплату електроенергії	грн	2 399 829,20
6	Витрати на сервісне IT-обслуговування та моніторинг	грн	114 300,00
7	Чистий річний економічний ефект (грошовий потік)	грн	2 285 529,20
8	Простий термін окупності проєкту	місяці	6,5
9	Коефіцієнт рентабельності інвестицій	%	183,1%

Джерело: розроблено автором

Детальний розрахунок економічної ефективності, представлений у таблиці, підтверджує високу доцільність впровадження інновації. Загальна сума необхідних інвестицій у розмірі 1247650,00 грн включає не лише вартість апаратної частини (насосний агрегат Grundfos, частотний перетворювач), а й

інтелектуальну складову — систему датчиків та програмне забезпечення для предиктивного моніторингу.

Основним драйвером ефективності виступає значне зниження операційних витрат. За рахунок адаптивного керування роботою двигуна, прогнозована економія електроенергії складе 274 580 кВт·год на рік, що в грошовому еквіваленті (при тарифі 8,74 грн) забезпечує зниження витрат на суму 2 399 829,20 грн. Навіть з урахуванням витрат на супровід ІТ-інфраструктури, чистий економічний ефект становить понад 2,28 млн грн щороку.

Отриманий термін окупності на рівні 6,5 місяців свідчить про надшвидке повернення капіталу, що є винятковим показником для промислових інновацій. Коефіцієнт рентабельності інвестицій (183,1%) демонструє, що кожна вкладена гривня приносить підприємству майже дві гривні чистої економії вже протягом першого року експлуатації, що дозволяє стверджувати, що проєкт не лише самоокупний, а й створює стабільне джерело внутрішнього фінансування для подальших енергоефективних заходів ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод».

Висновки до розділу 3. На основі проведеної оцінки техніко-економічної ефективності впровадження інноваційного проєкту з модернізації свердловінного обладнання на ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» можна зробити такі висновки:

1. Перехід від базового обладнання (ЕЦВ) до інтелектуальної системи (насосний агрегат Grundfos SP із частотним регулюванням) дозволяє підвищити ККД насосної установки на 22% (з 62% до 84%) та скоротити питоме споживання електроенергії на 0,27 кВт·год на 1 м³ води. Міжремонтний період обладнання збільшується утричі — з 12 до 36 місяців.

2. Капітальні витрати на реалізацію проєкту, що включають вартість насосного агрегату, перетворювача частоти, датчиків та програмного забезпечення для предиктивного моніторингу, становлять 1 247 650,00 грн.

3. Головним драйвером ефективності є зниження операційних витрат на електроенергію. Прогнозована економія становить 274 580 кВт·год на рік, що в грошовому виразі (при розрахунковій вартості 8,74 грн за 1 кВт·год) забезпечує зменшення витрат на 2 399 829,20 грн. З урахуванням витрат на IT-супровід, чистий річний економічний ефект перевищує 2,28 млн грн.

4. Проєкт характеризується надвисокою ефективністю, а саме, простий термін окупності становить лише 6,5 місяців, а коефіцієнт рентабельності інвестицій (ROI) досягає 183,1%.

Отже, впровадження інноваційної системи є економічно доцільним та високоефективним. Проєкт не лише повністю самоокупається менше ніж за рік, але й формує додаткове джерело фінансування для подальшої модернізації виробничих потужностей підприємства.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного комплексного дослідження теоретичних, методичних та практичних аспектів управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства на прикладі ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод», можна зробити такі загальні висновки:

1. У результаті дослідження встановлено, що інноваційно-інвестиційна діяльність є складним, взаємопов'язаним процесом, який поєднує залучення та трансформацію інвестиційних ресурсів у новітні технології, процеси чи продукти. У сучасних умовах господарювання вона виступає ключовим інструментом забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку. Доведено, що інвестиції є матеріальною базою та фінансовим забезпеченням інновацій. Будь-які інноваційні перетворення (впровадження нових технологій, модернізація виробництва, перехід на енергоефективні стандарти) потребують попередньої інвестиційної підтримки. Уточнено класифікацію інвестиційних проєктів та систематизовано методи оцінки їхньої ефективності. Визначено, що для прийняття обґрунтованих управлінських рішень доцільно використовувати як кількісні показники (чистий приведений дохід — NPV, внутрішня норма прибутковості — IRR, індекс рентабельності — PI), так і якісні критерії.

2. Аналіз показників фінансової звітності підприємства за період 2023–2025 років показав, що ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» підтримує стійкий фінансовий стан та генерує достатній операційний грошовий потік для фінансування поточної діяльності та розвитку. Виявлено, що основними напрямками розвитку підприємства є оптимізація виробничих витрат та зниження енергоємності продукції. Існуючий стан виробничих потужностей вимагає періодичного оновлення обладнання для забезпечення безперервності бізнесу в умовах сучасних викликів. Основними чинниками, що обмежують інвестиційну активність підприємства, є висока вартість енергоресурсів, амортизаційне зношення окремих вузлів насосного обладнання та необхідність переходу на більш інтегровані системи моніторингу.

3. Обґрунтовано доцільність реалізації проєкту з впровадження енергоефективного обладнання (насосний агрегат Grundfos, частотний перетворювач та інтелектуальна система предиктивного моніторингу) на виробничих лініях підприємства. Прогнозована економія електроенергії внаслідок використання частотних перетворювачів становить 274 580 кВт·год на рік. За діючими тарифами це забезпечує зниження операційних витрат на 2399829,20 грн щорічно. Чистий річний економічний ефект становить 2285529,20 грн. Термін окупності проєкту складає 6,5 місяців, що підтверджує високу фінансову привабливість.

4. Запропоновано інтегрувати системи предиктивного моніторингу не лише у виробничі процеси, а й у загальну систему комплаєнс-менеджменту підприємства для контролю за енергоспоживанням та зменшення ризиків. Рекомендовано провести навчання для технічного персоналу щодо роботи з інтелектуальними системами керування для забезпечення максимальної ефективності роботи агрегатів.

Список використаних джерел:

1. Ангел Є. Стан інновацій в Україні під час війни. SlideShare: сайт. 28.05.2023. URL: https://www.slideshare.net/APPAU_Ukraine/ss-258071994
2. Базилінська О. Державне регулювання інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва. Проблеми і перспективи економіки та управління, 2023. №4 (32). С. 27-38
3. Боковець В. В., Мороз О. О., Краєвська А. С. Перспектива інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні. Innovation and Sustainability. 2024. №2. С.11-19. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2024.2.11.19>
4. Боковець В.В. Оцінка ефективності інноваційної діяльності організації в сучасних умовах. Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky. Volume 9, No. 1/2021. P. 12-15.
5. Волощук В.Р., Волощук Ю.О., Іванишин О.В. Інвестування інноваційного розвитку підприємств. Інноваційна економіка. 2020. №3-4. С. 156-162.
6. Господарський кодекс України No 436-IV(з чин-ними змінами та доповненнями) [Електроннийресурс]. –Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Грігерман Є.В. Інноваційно-інвестиційний розвиток: сутність та концептуальні підходи. Київський економічний науковий журнал. 2024. № 4. С. 54-60
8. Дергачова В. В., Васянович А. О. Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємств в умовах воєнного стану. Підприємництво та інновації. 2025. № 34. С. 119–124. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/34.18>
9. Длігач А. Стан та перспективи МСБ в Україні. Що заважає українському бізнесу розвиватися під час війни та як підприємці оцінюють перспективи зростання? URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/> 2023/05/1/699634/
10. Економічна безпека України в умовах довготривалої війни: експертно-аналітична доповідь / ред. Я. А.Жаліло. К.: НІСД, 2024. 71 с. DOI: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2024.08>

11. Іванова Н. В., Кривко Д. В. Стратегічні орієнтири інноваційного розвитку промислових підприємств в умовах цифрової трансформації. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2025. № 1(41). С. 211–223. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-1\(41\)-211-223](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-1(41)-211-223).

12. Івашків Я., Собко Я. Інноваційний імператив розвитку українських підприємств. Вісник економіки. 2025. № 4. С. 190–198. DOI: <https://doi.org/10.35774/>

13. Ільчук М. О. Інноваційна діяльність як каталізатор конкурентного потенціалу підприємств Волині. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. 2025. № 46. С. 16–23.

14. Інвестування в Україну під час війни. URL: <https://trans.info/ua/investuvannya-v-ukrayinu-pid-chas-viyny-32724011>.

15. Інвестування в Україну під час війни: України URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/2798928>. Не спізнитися на «український потяг». URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/18/689232/9>.

16. Ковпака А. Інноваційний розвиток країни як рушійний чинник підвищення національної конкурентоспроможності. Економіка. Управління. Інновації. 2021. Вип. 1. С. 63-69

17. Кодрул Р. Е., Соколова Л. В. Аналіз динаміки витрат на інновації промислових підприємств України. Радіоелектроніка та молодь у XXI столітті : матеріали 29-го Міжнародного молодіжного форуму, м. Харків, 16–19 квітня 2025 р. Харків, 2025. Т. 8. С. 24–26.

18. Коломієць Т. Наукові дослідження та технічні розробки в Україні: аналіз тенденцій. URL: <https://cedos.org.ua/researches/naukovi-doslidzhennia-ta-tekhnicni-rozrobky-v-ukraini-analiz-tendentsii/>

19. Коротаєва О. В. Методичні засади формування стратегії підвищення інноваційної активності промислових підприємств в умовах нестабільності ринкового середовища. Академічні візії. 2025. № 39. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15769802>

20. Котвицька Н. М., Кашульський О. М., Пітік В. С. Формування інноваційно-інвестиційного потенціалу в системі стратегічного управління розвитком підприємства. Актуальні питання економічних наук. 2025. № 11. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15537680>.

21. Країна можливостей: чому інвестор прийде в Україну URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/09/29/691997/>

22. Кузяків О., Ангел Є., Гулік А., Федець І. Український бізнес під час війни. Київ: ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій», Грудень 2023. URL: http://www.ier.com.ua/files/Projects/2023/TDF/_NRES_November_2023_FINAL_UA.pdf

23. Луцків О. М., Білан Р. М. Сучасні виклики та загрози інноваційному розвитку економіки регіонів України. Регіональна економіка. 2025. №1. С. 45-58. <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2025-1-4>

24. Масленніков Є. В., Рябов С. В., Кіртока Р. О. Інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств в умовах воєнного стану: економіко-правові механізми забезпечення стійкості та де-рискінгу. Сталий розвиток економіки. 2025. № 6(57). С. 89–97. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-57-12>.

25. Новик І. В. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку підприємств. Економіка та суспільство. 2024. Вип. 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-181>

26. Офіційний сайт ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод». URL: <https://mzmv.com.ua/>

27. Панчишин М. І. Інноваційна діяльність підприємств харчової промисловості України в період війни. Розвиток міста. 2025. № 2(06). С. 114–119. DOI: <https://doi.org/10.32782/city-development.2025.2-15>.

28. Пермінова С.О., Ситник Н. І., Чупріна М.О. інноваційно-інвестиційні процеси в Україні: реалії сьогодення та майбутні перспективи. Інфраструктура ринку. 2025. Вип. 82. С.205-210. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct82-34>

29. Полозова Т. В., Іванов І. О., Помогалова Н. В. Теоретичні аспекти формування механізму інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства. Успіхи і досягнення у науці. 2025. № 8(18). С. 1115–1131. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-8\(18\)-1115-1131](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-8(18)-1115-1131).

30. Прокопенко Н. С., Тимошенко А. О., Щербатих Д. В., Ремига Ю. С. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності підприємств: сучасні підходи та моделі. Актуальні питання економічних наук. 2025. № 17. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17834729>.

31. Прокопишин О. В., Гнатишин Л. Б., Малецька О. І. Особливості використання цифрових технологій в інноваційно-інвестиційній діяльності промислових підприємств у контексті забезпечення економічної безпеки. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2025. № 2(42). С. 202–213. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-2\(42\)-202-213](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2025-2(42)-202-213).

32. Рачинський О. В. Методи активізації інноваційно-інвестиційних процесів в умовах воєнного стану в Україні. Економіка та суспільство. 2025. №82. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-197>

33. Скрипаль А. Інвестування в Україну під час війни. [½] Advantage Ukraine. Trans.Info. 20.02.2023. URL: <https://trans.info/ua/investuvannya-v-ukrayinu-pid-chas-viyny-327240> (дата звернення: 15.01.2026)

34. Смоляр Л. В., Голінько Ю. М. Відкриті інновації як інструмент підвищення конкурентоспроможності української металургії. Підприємництво та інновації. 2025. № 36. С. 26–33. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/36.4>.

35. Стратегія інноваційного розвитку України WinWin 2030 [Електронний ресурс] / Міністерство економіки України. Київ, 2023. URL:(дата звернення 01.01.2026).

36. Ткаченко А. Г. Механізм забезпечення інноваційного розвитку промислових підприємств : дис. ... д-ра філософії : 051- Економіка, 05 - Соціальні та поведінкові науки. Харків, 2025. 287 с.

37. Чому варто інвестувати в Україну? URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/11/3/693386/10>.

38. Яковлев А. І. Аналіз стану інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні та напрями його покращення. Наука та наукознавство. 2020. №6. С. 32-42

Додаток А

Баланс ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» за 2023-2025 рр.

Показник	31.12.2023р.	31.12.2024р.	31.12.2025р.
Нематеріальні активи	4409	4125	25534
Незавершені капітальні інвестиції	2214	8733	5875
Основні засоби	131345	127663	133343
інші фінансові інвестиції			
Довгострокова дебіторська заборгованість	2	25	46
Відстрочені податкові активи	3710	4813	4091
Інші необоротні активи	9380	8578	8318
Усього необоротні активи	151060	153937	177207
Запаси	40345	61126	55403
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	22657	11591	284323
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	4218	6281	7854
з бюджетом	1673	23368	5203
з нарахованих доходів	736	1217	731
Інша поточна дебіторська заборгованість	79	16657	19387
Гроші та їх еквіваленти	212438	288111	131011
Усього оборотні активи	282146	408351	503912
Разом активи	433206	562288	681119
Зареєстрований (пайовий) капітал	21474	21474	21474
Додатковий капітал	3669	3669	3669
Резервний капітал	3221	3221	3221
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	374674	464031	586122
Усього власний капітал	403038	492395	614486
Довгострокові кредити банків			
Інші довгострокові зобов'язання	4596	11888	16274
Разом довгострокові зобов'язання	4596	11888	16274
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	3463	4104	5647
товари, роботи, послуги	9477	10221	13658
розрахунками з бюджетом	6498	3649	12371
розрахунками зі страхування	253		21
розрахунками з оплати праці	616	4	23
за одержаними авансами	258	24692	51
за роізрахунками з учасниками	37	37	
Поточні забезпечення	3036	3074	3084
Інші поточні зобов'язання	1934	12224	15504
Усього поточні зобов'язання	25572	58005	50359
Разом пасиви	433206	562288	681119

Додаток Б

Звіт про фінансові результати ПАТ «Миргородський завод мінеральних
вод» за 2023-2025 рр.

Показник	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	559471	729259	895375
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	421277	553355	628412
Валовий прибуток	138194	175904	266963
Інші операційні доходи	5248	6585	5668
Адміністративні витрати	25717	69166	108444
Витрати на збут	13972	17837	19426
Інші операційні витрати	11473	10376	14815
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	92280	85110	129946
Інші фінансові доходи	11482	26033	21852
Інші доходи	465	7	31
Фінансові витрати	857	1009	1638
Інші витрати	373	1156	1238
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	102997	108985	148953
Витрати (дохід) з податку на прибуток	18590	19628	26862
Чистий фінансовий результат: прибуток	84407	89357	122091

**Бланк соціологічного опитування для оцінки сили бренду
«Миргородська»**

Шановний респонденте! Запрошуємо вас взяти участь у дослідженні, метою якого є оцінка ринкового потенціалу ПАТ «Миргородський завод мінеральних вод» та визначення ступеня лояльності споживачів до інноваційних змін. Опитування є анонімним, а всі отримані дані будуть використані виключно в узагальненому вигляді для наукових цілей.

Будь ласка, оцініть кожне з наведених тверджень за шкалою **від 1 до 10 балів**, де:

1 бал — повністю не згоден / мінімальне значення / найнижча ймовірність;

10 балів — повністю згоден / максимальне значення / найвища ймовірність.

1. Чи легко ви ідентифікуєте воду «Миргородська» серед конкурентів на полиці магазину?
2. Наскільки ви впевнені в тому, що вода відповідає високим стандартам якості та природної чистоти?
3. Чи вважаєте ви склад та смак «Миргородської» особливим, таким, що не має аналогів на ринку?
4. Наскільки ймовірно, що ви оберете «Миргородську», якщо вашого улюбленого формату не буде в наявності (чи зачекаєте/пошукаєте в іншому магазині)?
5. Чи готові ви купувати «Миргородську», якщо її ціна зросте на **10%** через впровадження екологічної упаковки?
6. Наскільки позитивно ви ставитесь до появи нових форматів бренду (наприклад, алюмінієва банка або нові лінійки «Легідна»)?
7. Чи асоціюється у вас бренд із турботою про довкілля та соціальною відповідальністю?
8. Чи вважаєте ви, що користь та якість продукту повністю виправдовують його вартість?
9. Чи викликає бренд у вас відчуття патріотизму чи гордості за національного виробника?